

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.3.2014
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

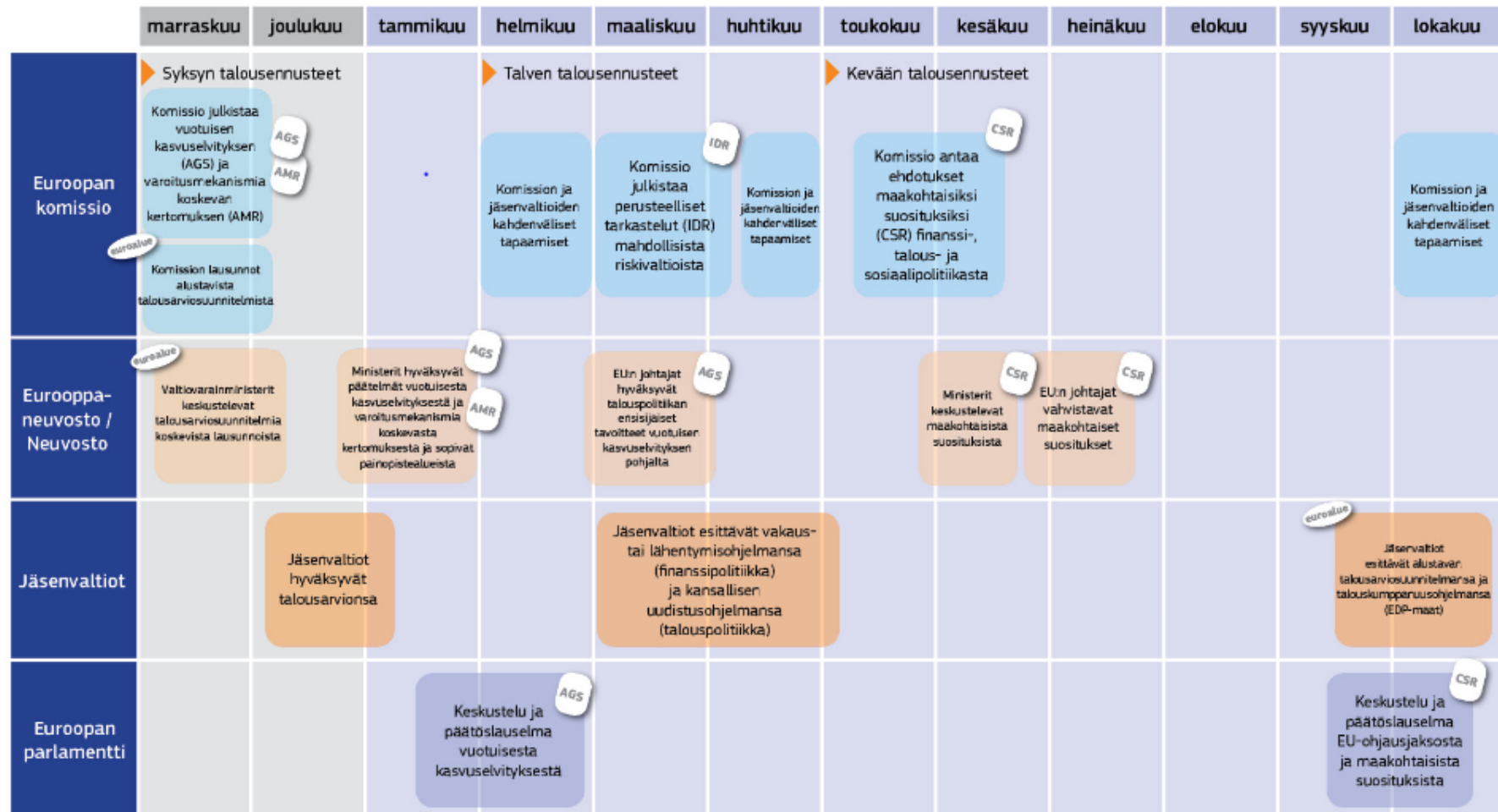
LIITTEET

asiakirjaan

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua
edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi**

Liite I: Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson mukaiset tärkeimmät vaiheet

Lyhenteet: - **AGS**: Annual Growth Survey (vuotuinen kasvuseurauks) - **AMR**: Alert Mechanism Report (varoituskertomus) - **CSR**: Country-Specific Recommendations (maakohtaiset suositukset)
EDP: Excessive Deficit Procedure (liiallisia alijäämiä koskeva menettely) - **IDR**: In-Depth Review (perusteellinen tarkastelu)

Euroopan komissio

Liite II: Yleiskatsaus edistymisestä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisessa

Tausta:

Tässä liitteessä tarkastellaan kunkin Eurooppa 2020 -tavoitteen osalta seuraavia seikkoja:

- tähänastinen edistyminen EU:n tasolla ja mahdolliset skenaariot vuoteen 2020 saakka;
- viimeisimmät tiedot kansallisella tasolla saavutetuista tuloksista ja kansalliset tavoitteet vuodelle 2020;
- kansallisten tulosten trendit viime vuosina sekä mahdollisuuksien mukaan kansainvälinen vertailu.

Kuviot perustuvat helmikuussa 2014 saatavilla olleisiin tuoreimpiin tietoihin. Jollei toisin mainita, EU:n keskiarvo tarkoittaa 28 jäsenvaltion EU:n keskiarvoa.

Säännöllisesti päivitettäviä yksityiskohtaisia tietoja, jotka sisältävät enemmän muuttujia, on Eurostatin verkkosivuilla osoitteessa

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators.

Tavoitteiden tarkempi erittely ja muita lisätietoja on osoitteessa http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets.

Syksyllä 2013 julkaistu täydellinen kertomus, jossa on enemmän menetelmiin liittyviä ja tilastollisia selityksiä, on saatavilla osoitteessa

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF.

EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN TYÖLLISYYSTAVOITE

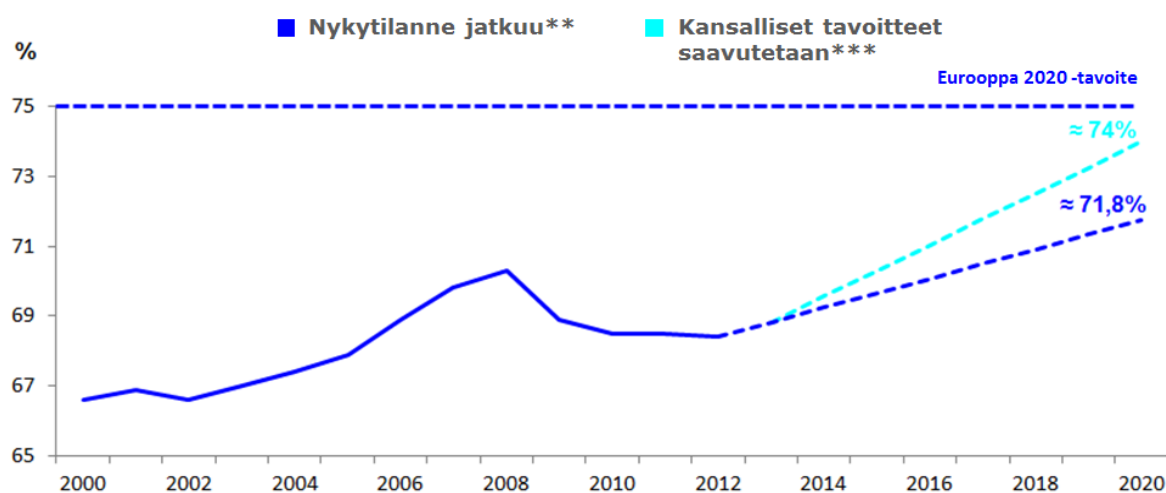
20–64 -VUOTIAIDEN TYÖLLISYYSASTEEN NOSTAMINEN VÄHINTÄÄN 75 PROSENTTIIN

1. Tilanne EU:n tasolla

EU:n työllisyysaste ei ole viime vuosina noussut, ja se jää edelleen alle Eurooppa 2020 -strategian tavoitteen, jonka mukaan 75 prosenttia 20–64 -vuotiaista pitäisi työllistää vuoteen 2020 mennessä. Työllisyysaste kasvoi EU:ssa tasaisesti 66,6 prosentista 70,3¹ prosenttiin vuosina 2000–2008, mutta laski 68,9 prosenttiin vuonna 2009 talouden syvän taantuman vuoksi. Se laski edelleen 68,5 prosenttiin vuonna 2010 ja on siitä lähtien pysynyt pitkälti samalla tasolla. Vuonna 2012 työllisyysaste oli 68,4 prosenttia, mikä alitti 75 prosentin tavoitteen 6,6 prosenttiyksiköllä. Tämä johtuu sekä kriisin kielteisistä vaikutuksista että ajasta, joka tarvitaan tilanteen paranemisen välittymiseksi työmarkkinoille. Lisäksi työmarkkinauudistukset etenevät hitaasti joissakin jäsenvaltioissa.

Huomattavaa edistymistä tarvitaan erityisesti toimissa, jotka tukevat paluuta kasvuun ja työpaikkojen luomista, jotta työllisyystavoite voidaan saavuttaa vuoteen 2020 mennessä. Nykytilanteen ja tuleville vuosille arvioidun työllisyysasteen hitaan kasvun perusteella Eurooppa 2020 -strategian tavoitetta ei saavuteta, vaan työllisyysaste on 71,8 prosenttia vuonna 2020. Tavoitteen saavuttaminen vuoteen 2020 mennessä edellyttäisi noin 16 miljoonan ihmisen työllistymistä Euroopan unionissa.

EU:n työllisyysaste vuosina 2000*, 2012 ja 2020
(työllisten osuus 20–64-vuotiaista)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: voimassa olevien sitoumusten mukaisesti EU:n työllisyysaste voi nousta 71,8 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

* Vuodet 2000 ja 2001: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

** Arviot perustuvat komission syksyn 2013 talousennusteeseen vuosille 2014–2015 olettaen, että työllisyys kasvaa odotetusti vuosina 2014–2015 ja ottaen huomioon, että työssäkäyvä väestö vähenee 1,0 prosenttia vuosikymmenen aikana.

*** Yhdistynyt kuningaskunta ei ole asettanut tavoitetta. EU:n ennusteessa maan työllisyysasteen oletetaan olevan 75 prosenttia vuonna 2020.

¹ EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

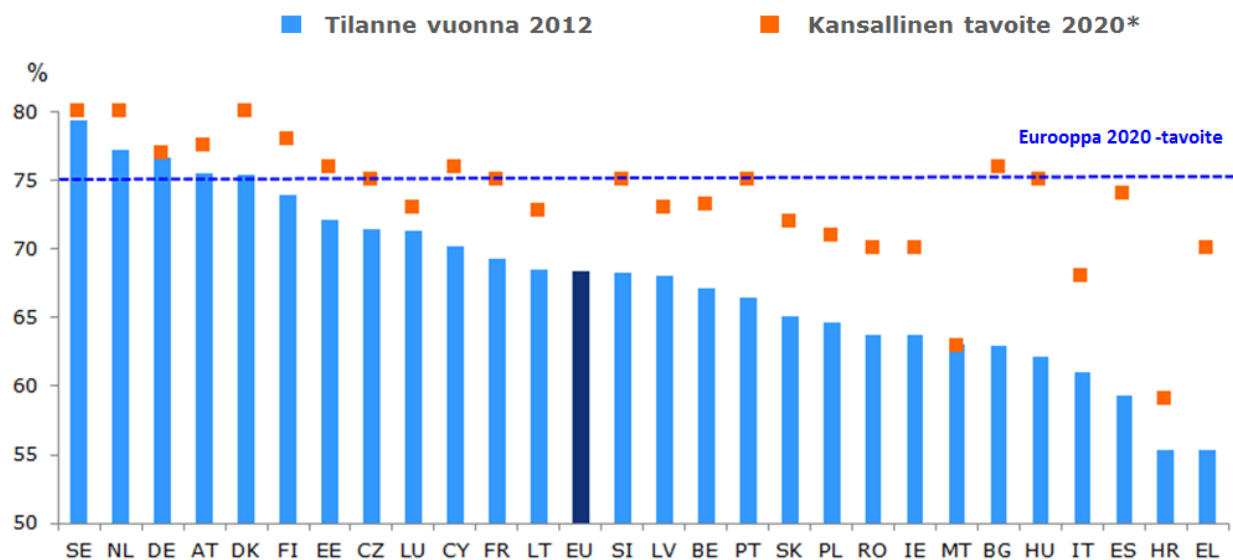
2. Tilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Useimmat jäsenvaltiot ovat selvästi jäljessä Eurooppa 2020 -tavoitteestaan.

Jäsenvaltioiden vuodelle 2020 asettamat työllisyystavoitteet vaihtelevat Kroatian 59 prosentista ja Maltan 62,9 prosentista (jonka se on jo saavuttanut) Tanskan, Alankomaiden ja Ruotsin tavoitteena olevaan 80 prosenttiin. Vuonna 2012 Ruotsin työllisyysaste oli 79,4 prosenttia ja Saksan 76,7 prosenttia, joten ne ovat lähestymässä tavoitettaan, joka on Ruotsilla 80 prosenttia ja Saksalla 77 prosenttia. Vuoden 2012 tilanteen ja kansallisen Eurooppa 2020 -tavoitteen välinen ero on suurin eli yli 10 prosenttiyksikköä Espanjassa, Kreikassa, Bulgariassa ja Unkarissa, mikä herättää epäilyksiä niiden mahdollisuuksista saavuttaa tavoitteensa vuoteen 2020 mennessä. Saksa ja Itävalta näyttävät edistyneen parhaiten, kun tarkastellaan niiden korkeaa työllisyysastetta ja suhteellisen voimakasta kasvua vuodesta 2000. Toisessa ääripäässä Kreikan, Espanjan, Kroatian, Romanian ja Irlannin työllisyysaste on laskenut jyrkästi, ja ne ovat edelleen muita jäsenvaltioita jäljessä.

EU:n jäsenvaltioiden työllisyysasteet

(työllisten osuus 20–64 -vuotiaista)

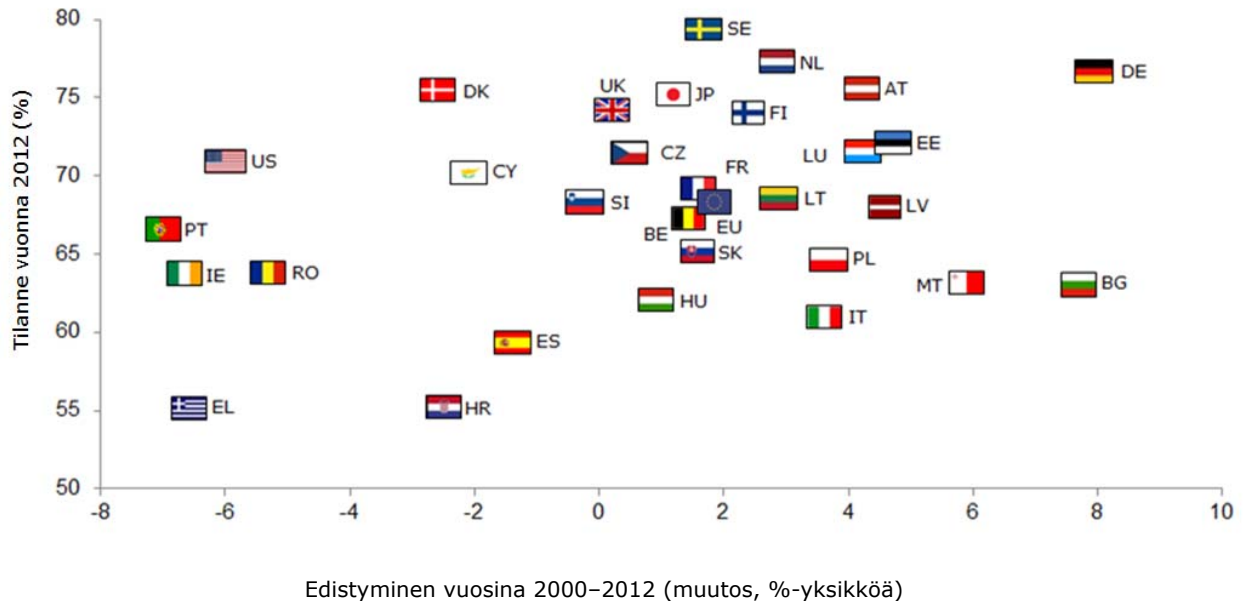
Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: vuonna 2012 EU:n työllisyysaste oli 68,4 prosenttia, kun tavoite vuodelle 2020 on 75 prosenttia.

* Yhdistynyt kuningaskunta ei ole asettanut tavoitetta. Ruotsi: tavoite selvästi yli 80 prosenttia. Irlanti: tavoite 69–71 prosenttia (oletus 70 prosenttia). Italia: tavoite 67–69 prosenttia (oletus 68 prosenttia). Kypros: tavoite 75–77 prosenttia (oletus 76 prosenttia). Itävalta: tavoite 77–78 prosenttia (oletus 77,5 prosenttia).

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2000 (maittain)

Edistyminen vuosina 2000–2012 (muutos, %-yksikköä)*

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: koko EU:n työllisyysaste kasvoi 1,8 prosenttiyksikköä vuosina 2000–2012 (vaaka-akseli) ja oli 68,4 prosenttia vuonna 2012 (pystyakseli).

* Vuosi 2000: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot. Kroatia: 2002–2012.

Työllisyysasteen kehityksen erot kasvavat jäsenvaltioiden välillä, ja eteläisissä jäsenvaltioissa on alueellisia eroja. Korkeimman ja alhaisimman työllisyysasteen välinen ero oli 24,1 prosenttiyksikköä vuonna 2012 (Kreikka 55,3 prosenttia ja Ruotsi 79,4 prosenttia). Tätä voidaan verrata tilanteeseen vuonna 2000, jolloin ero oli 22,7 prosenttiyksikköä (Bulgaria 55,3 prosenttia ja Tanska 78 prosenttia). Työllisyysaste on yleisesti ottaen korkeampi Pohjois- ja Keski-Euroopan maissa kuin eteläisissä ja itäisissä jäsenvaltioissa. Lisäksi alueelliset työllisyysasteet vaihtelevat huomattavasti Etelä- ja Itä-Euroopan maissa. Pohjois- ja Keski-Euroopassa alueellisia eroja ei juuri ole vaan työllisyysaste on kaikkialla varsin korkea.

TUTKIMUSTA JA KEHITYSTÄ KOSKEVA EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN TAVOITE

INVESTOIDAAN TUTKIMUKSEEN JA KEHITYKSEEN 3 PROSENTTIA BKT:STA

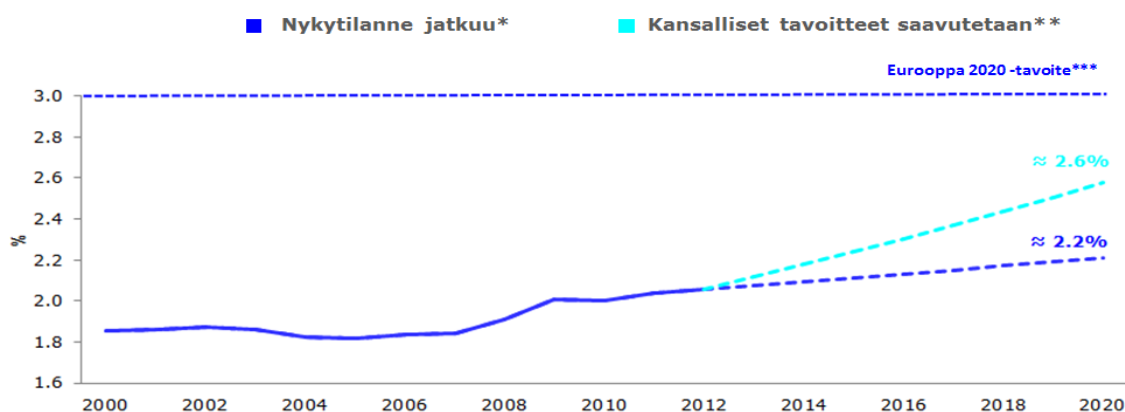
1. Nykytilanne EU:n tasolla

Tutkimuksen ja kehityksen (T&K) menot ovat olleet viime aikoina hienoisessa kasvussa EU:ssa, mutta Eurooppa 2020 -strategian mukaisesta 3 prosentin tavoitteesta ollaan vielä jäljessä. EU:n tasolla asetettu T&K-tavoite ilmaistaan T&K-intensiteettinä, joka mittaa julkisen ja yksityisen sektorin T&K-bruttomenojen prosenttiosuutta BKT:sta eli tutkimukseen ja kehitykseen investoitua BKT:n osaa. Tutkimuksen ja kehityksen julkinen rahoitus mittaa suoraan sitä, kuinka paljon julkinen sektori tukee T&K-toimintaa. T&K:n yksityisen rahoituksen seurannalla voidaan arvioida yritysten T&K-investointeja kannustavien toimien tuloksellisuutta ja tietointensiivisten yritysten kehitystä ja kasvua. EU:n kotimaiset T&K-bruttomenot pysyivät ennallaan noin 1,85 prosentissa BKT:sta vuosina 2000–2007 ja nousivat 2,01 prosenttiin vuonna 2009. Sen jälkeen kasvu on ollut vaatimatonta. EU:n kotimaisten T&K-bruttomenojen osuus BKT:sta oli 2,06 prosenttia vuonna 2006, mikä tarkoittaa, että 3 prosentin tavoitteesta ollaan lähes prosenttiyksikön jäljessä. Myös Yhdysvaltojen T&K-menojen tasosta ollaan selvästi jäljessä.

Viimeaikainen edistyminen kohti 3 prosentin tavoitetta johtuu lähinnä EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla toteutetuista politiikkatoimista. Niillä pyritään edistämään yksityisiä T&K-investointeja (lähinnä julkisen rahoituksen tuella saatavalla velkarahoituksella, toimintaympäristön parantamisella ja verokannustimilla) sekä osoittamaan T&K:lle julkisia varoja kriisistä huolimatta kasvua edistävän julkisen talouden vakauttamisen periaatteen mukaisesti. Kilpailijamaihin verrattuna EU:n vaje johtuu lähinnä yksityisten investointien vähäisyydestä.

Nykytilanteessa näyttää epätodennäköiseltä, että tutkimusta ja kehitystä koskeva Eurooppa 2020 -tavoite saavutettaisiin vuoteen 2020 mennessä. Viimeisimpien ennusteiden mukaan ja olettaen, että käynnissä olevia taloudellisia toimia ja muita uudistuksia jatketaan, kotimaisten T&K-bruttomenojen osuus BKT:sta pysyy alle 3 prosentissa vuoteen 2020 saakka. Tavoitteen saavuttamiseksi T&K-menojen vuotuisen kasvuvauhdin pitäisi kaksinkertaistua EU:ssa vuosiin 2007–2012 verrattuna. Nopeampi eteneminen kohti 3 prosentin tavoitetta edellyttäisi myös nopeampaa rakenteellista siirtymistä kohti tietoperustaista taloutta.

EU:n kotimaiset T&K-bruttomenot vuosina 2000, 2012 ja 2020 (% BKT:sta)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: voimassa olevien sitoumusten mukaisesti EU:n T&K-investoinnit voivat nousta 2,2 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

* Skenaario perustuu oletukseen, että käynnissä olevia taloudellisia toimia ja muita uudistuksia jatketaan.

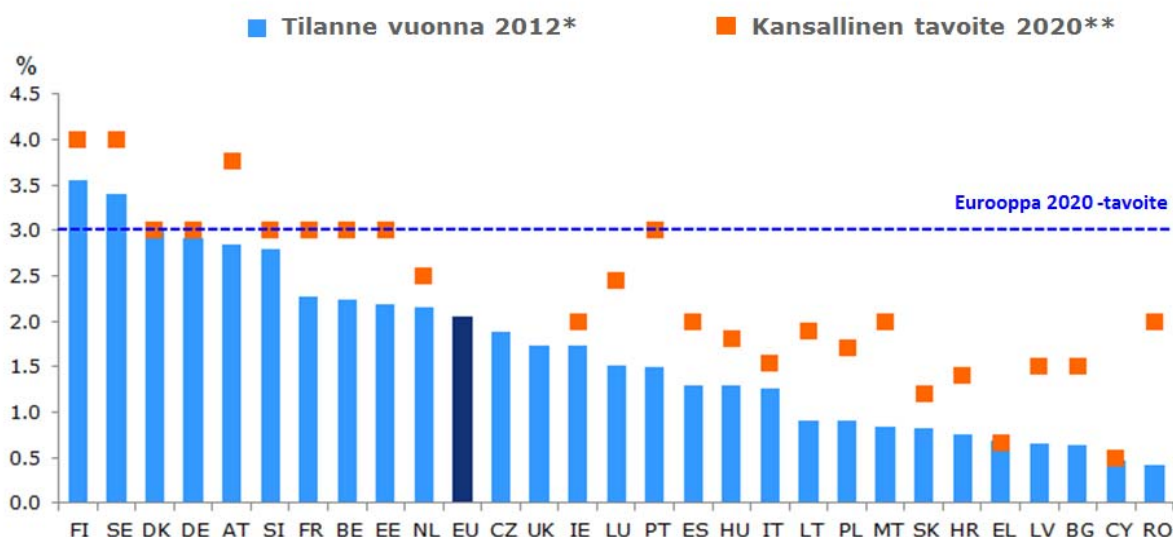
** Tšekki ja Yhdistynyt kuningaskunta eivät ole asettaneet tavoitetta: vuoden 2020 luvut ovat komission yksiköiden arvioita.

*** EU:n tavoite sisältää valtioiden välisten tutkimusinfrastruktuurien menot, joita ei ole sisällytetty jäsenvaltioiden T&K-menoihin.

2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Jäsenvaltioilla on erilaiset Eurooppa 2020 -tavoitteet ja edistyminen niitä kohti on epätasaista. Kansallisista T&K-investointien tavoitteista käyvät ilmi jäsenvaltioiden erilaiset tavoitetasot: Suomen ja Ruotsin T&K-intensiteetti on jo EU:n korkein, ja ne ovat asettaneet T&K-investoinneille tavoitteeksi 4 prosenttia BKT:sta viimeistään vuonna 2020. Matalimmat tavoitteet on Kyproksella (0,50 %) ja Kreikalla (0,67 %). Muut maat ovat määritelleet saavutettavissa olevia, mutta ei kovin kunnianhimoisia tavoitteita (esim. Italian tavoitteena oleva 1,53 prosenttia BKT:sta). Kreikka saavutti tavoitteensa eli 0,67 prosenttia BKT:sta jo vuonna 2012. Saksa, Tanska ja Kypros ovat lähellä omia tavoitteitaan. Romania, Portugali, Malta ja Liettua ovat vielä kaukana tavoitteistaan, koska eroa on vähintään 1 prosenttiyksikkö. Jäsenvaltiot ovat edistyneet epätasaisesti vuodesta 2000: Viron T&K-investointien osuus BKT:sta paitsi ylitti EU:n keskiarvon vuonna 2012 myös kasvoi nopeimmin. Sen sijaan Kroatian, Luxemburgin ja Yhdistyneen kuningaskunnan T&K-intensiteetti alitti EU:n keskiarvon vuonna 2012, ja T&K-investointien osuus BKT:sta väheni.

T&K-investoinnit EU:n jäsenvaltioissa (% BKT:sta)

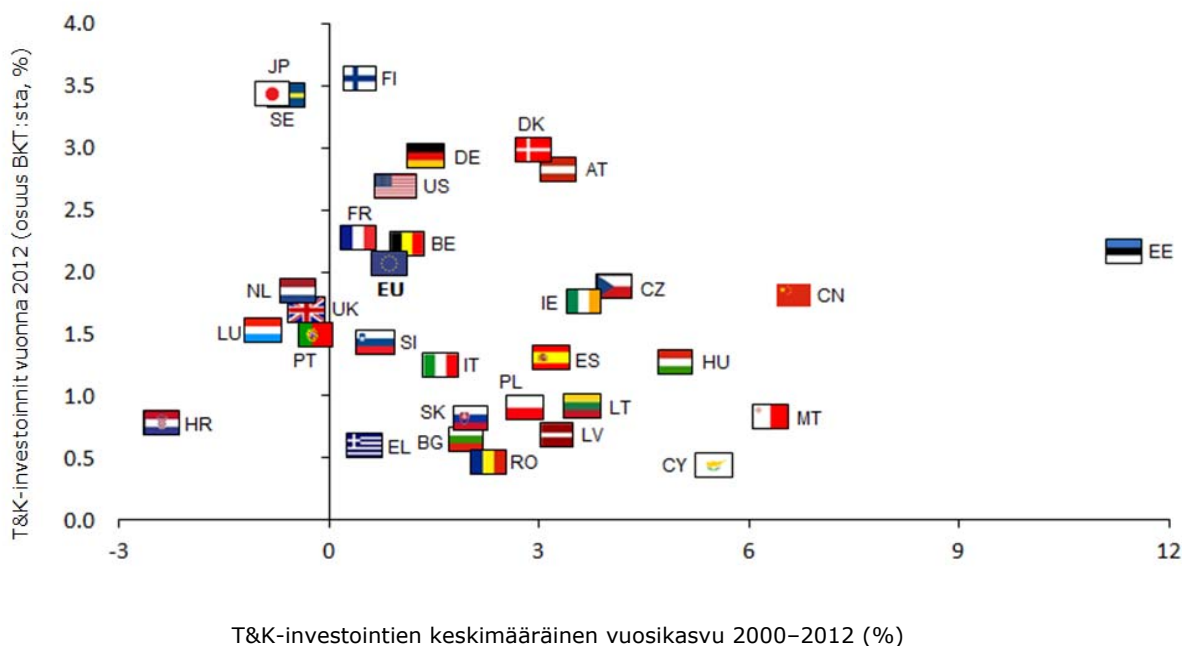
Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: T&K-intensiteetti oli koko EU:ssa 2,06 % BKT:sta, kun tavoite vuodelle 2020 on 3 %.

*Luxemburgin tiedot vuodelta 2010.

**Tšekki on asettanut tavoitteen ainoastaan julkiselle sektorille; Yhdistynyt kuningaskunta ei ole asettanut tavoitetta. Irlannin tavoite on 2,5 % bruttokansantulosta (BKTL); mikä vastaa 2 %:n BKT-osuutta. Luxemburgin tavoite on 2,30–2,60 % BKT:sta (oletus 2,45 %). Portugalin tavoite on 2,70–3,30 % BKT:sta (oletus 3 %).

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2000 (maittain*)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: T&K-investoinnit kasvoivat EU:ssa vuosittain keskimäärin 0,9 % vuosina 2000–2012 (vaaka-akseli) ja olivat 2,06 % BKT:sta vuonna 2012 (pystyakseli).

*Perustuu seuraavien vuosien tietoihin: Kreikka ja Slovenia: 2007; Luxemburg, Alankomaat ja Romania: 2010; Yhdysvallat, Japani ja Kiina: 2011. Edistyminen: Slovenia: 2000–2007; Luxemburg, Alankomaat ja Romania: 2000–2010; Kiina: 2000–2011; Kreikka: 2001–2007; Kroatia: 2002–2012; Unkari ja Malta: 2004–2012; Ruotsi: 2005–2012; Yhdysvallat: 2006–2011; Tanska: 2007–2012; Japani: 2008–2011; Portugali: 2008–2012; Ranska: 2010–2012.

T&K-investoinneissa on suuria eroja pohjoisten ja eteläisten jäsenvaltioiden välillä. Jäsenvaltioiden väliset T&K-intensiteetin erot ovat kasvaneet viimeisten kymmenen vuoden aikana. Käytettävissä olevien tietojen mukaan kotimaisten T&K-bruttomenojen osuus BKT:sta vaihteli Romanian 0,37 prosentista Suomen 3,35 prosenttiin vuonna 2002, joten ero oli 2,98 prosenttiyksikköä. Tämä ero kasvoi 3,13 prosenttiyksikköön vuonna 2012 (Romania 0,42 prosenttia ja Suomi 3,55 prosenttia). Yleisesti ottaen T&K-intensiteetti on korkein Pohjois-Euroopan maissa ja matalampi itäisissä ja eteläisissä jäsenvaltioissa. Maan sisäiset alueelliset erot ovat varsin pieniä matalan T&K-intensiteetin jäsenvaltioissa, joissa T&K-investoinnit ovat kautta linjan vähäisiä. Sen sijaan T&K-intensiteetin kärkimaissa useat alueet eivät saavuta kunnianhimoista kansallista tavoitetta.

ILMASTONMUUTOSTA JA ENERGIAPOLITIIKKAA KOSKEVA EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN TAVOITE (1)

VÄHENNETÄÄN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJÄ AINAKIN 20 PROSENTTIA VUODEN 1990 TASOSTA

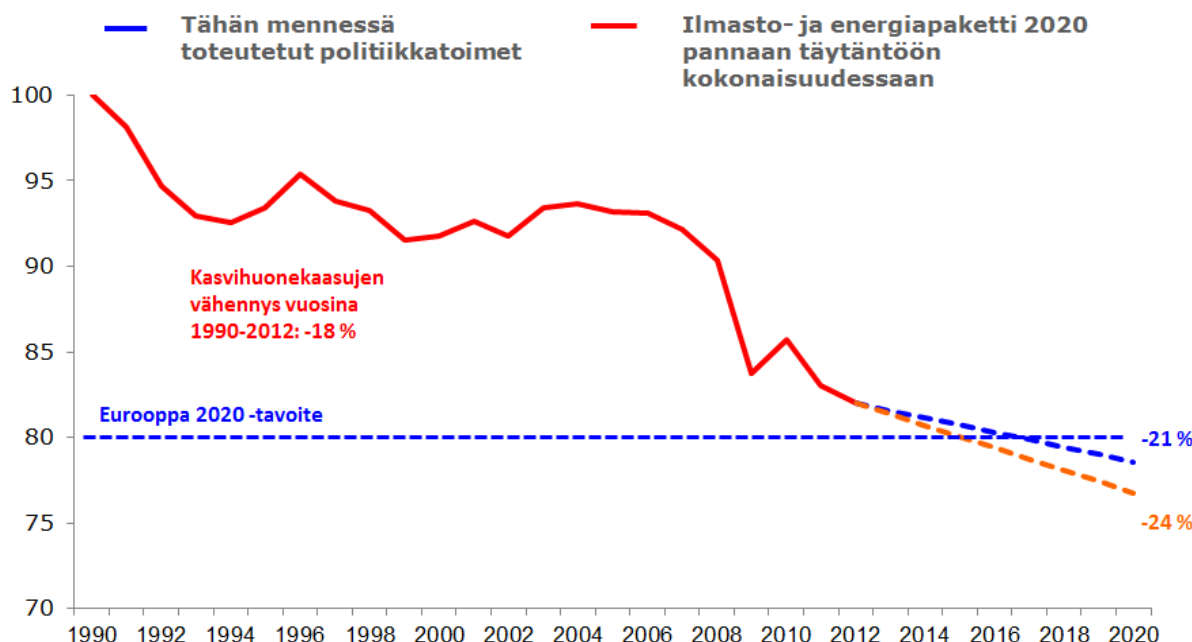
1. Nykytilanne EU:n tasolla

Kasvihuonekaasupäästöjä on pystytty vähentämään huomattavasti, ja EU on lähellä Eurooppa 2020 -tavoitettaan eli 20 prosentin vähennystä vuoden 1990 tasosta. Vuosien 1990 ja 2012 välillä kasvihuonekaasupäästöt vähenivät EU:ssa 18 prosenttia. Nykyinen ilmasto- ja energiapolitiikka on edistänyt tätä positiivista kehitystä, ja talouden taantumalla on myös ollut suuri vaikutus päästöjen vähenemiseen. Talouden tilapäisen elpymisen aikana kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat hieman vuonna 2010. Tämä päästöjen vähentyminen on merkittävä saavutus etenkin siksi, että Euroopan talous on kasvanut reaalisesti noin 45 prosenttia vuodesta 1990, ja osoitus siitä, että talouskasvu ja kasvihuonekaasupäästöt on pystytty selkeästi erottamaan toisistaan. Tämän ansiosta Euroopan talouden hiili-intensiteetti oli vuonna 2012 laskenut hieman yli puoleen vuoden 1990 tasosta (hiili-intensiteetti tarkoittaa päästöjen määrää BKT-yksikköä kohti).

Viime aikojen kehitys viittaa siihen, että kasvihuonekaasupäästöjä koskeva Eurooppa 2020 -tavoite on saavutettavissa. Viime vuosien positiivisen kehityksen perusteella päästöjä pystytään ehkä vähentämään tavoitetta enemmän eli 24 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Kasvihuonekaasupäästöt vuosina 2000, 2012 ja 2020

(indeksi: 1990 = 100)

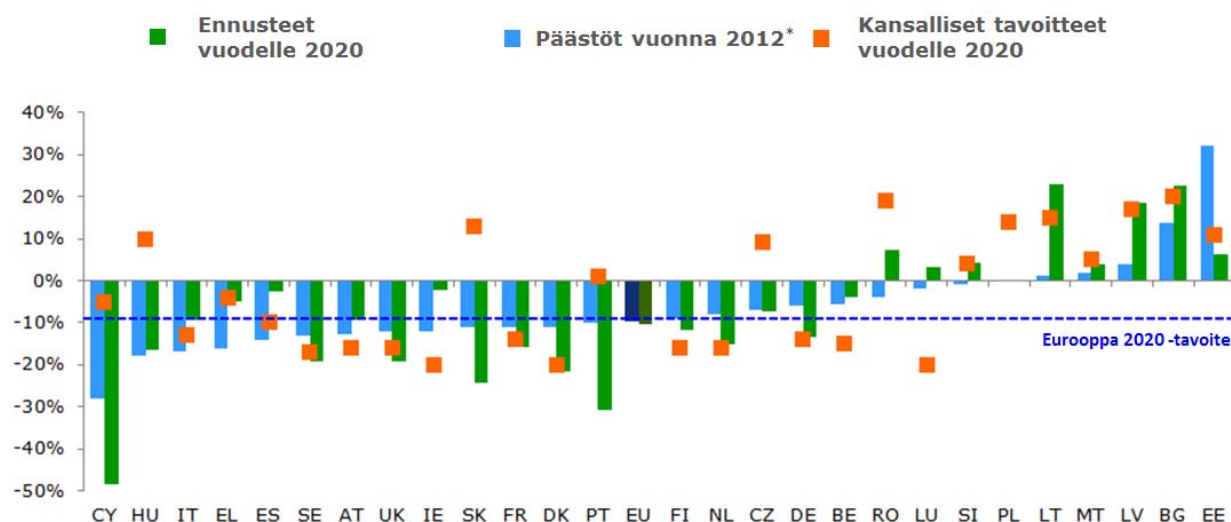
Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: jos ilmasto- ja energia-alan säädöspaketti pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, kasvihuonekaasupäästöjä voitaisiin vähentää EU:ssa vuoteen 2020 mennessä 24 % verrattuna vuoden 1990 tasoon.

2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Noin puolet jäsenvaltioista on jo saavuttanut kasvihuonekaasupäästöihin liittyvän Eurooppa 2020 -tavoitteensa päästökauppajärjestelmän ulkopuolisilla aloilla². Tämän alan kansallisia tavoitteita mitataan kasvihuonekaasupäästöillä aloilla, jotka eivät kuulu EU:n päästökauppajärjestelmään, ja vertailukohtana on vuoden 2005 taso. Tavoitteet vaihtelevat päästöjen 20 prosentin vähentämisestä 20 prosentin lisäykseen. Vuoden 2012 tietojen mukaan 15 jäsenvaltion (Kypros, Unkari, Italia, Kreikka, Espanja, Portugali, Tšekki, Romania, Slovakia, Liettua, Slovenia, Malta, Latvia, Bulgaria ja Puola) kasvihuonekaasupäästöt alittivat maiden kansalliset tavoitteet vuodelle 2020. Useimmat muut jäsenvaltiot ovat myös vähentäneet päästöjään ja näin edistyneet jonkin verran, vaikka tavoitetta ei ole toistaiseksi saavutettu. Kauimpana tavoitteistaan ovat Luxemburg, Tanska, Saksa, Belgia, Suomi ja Alankomaat. Tuoreimpien saatavilla olevien kansallisten ennusteiden mukaan 13 jäsenvaltiota (Saksa, Alankomaat, Latvia, Bulgaria, Italia, Suomi, Itävalta, Espanja, Liettua, Belgia, Irlanti ja Luxemburg) ei pysty nykyisillä politiikkatoimillaan saavuttamaan kansallista tavoitettaan vuoteen 2020 mennessä.

Kasvihuonekaasupäästöjen muutos päästökauppajärjestelmän ulkopuolisilla aloilla EU:n jäsenvaltioissa

Lähde: Euroopan ympäristökeskus

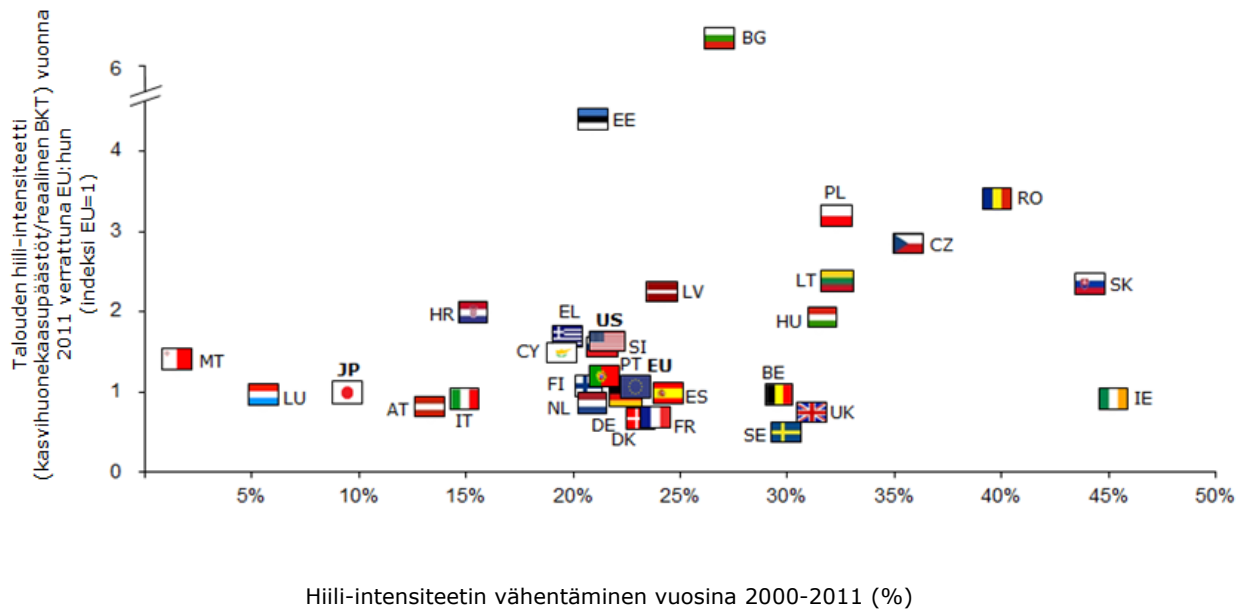
Kuvion tulkinta: vuonna 2012 kasvihuonekaasupäästöt olivat EU:ssa päästökauppajärjestelmän ulkopuolisilla aloilla 10 % alle vuoden 2005 tason.

*Päästökauppajärjestelmän ulkopuoliset alat, vertailu vuoteen 2005, perustuu likimääräisiin tietoihin.

² EU:n päästökauppajärjestelmässä asetetaan enimmäismäärä runsaasti päästöjä tuottavien alojen kokonaispäästöille. Yritykset voivat ostaa ja myydä päästöoikeuksia enimmäismäärän puitteissa.

Hiili-intensiteetti laski kaikissa jäsenvaltioissa vuosina 2000–2011, mutta edistymisen on hyvin epätasaista. Erittäin hiili-intensiiviset maat ovat yleisesti ottaen vähentäneet päästöjään huomattavasti, mutta edistymisen on ollut hitaampaa alhaisen hiili-intensiteetin maissa.

Tilanne vuonna 2011 ja hiili-intensiteetin vähentäminen vuodesta 2000 (maittain)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: vuonna 2011 useimmat jäsenvaltiot olivat lähellä EU:n keskiarvoa, kun mittareina käytetään hiili-intensiteettiä ja sen vähentämistä.

ILMASTONMUUTOSTA JA ENERGIAPOLITIIKKA KOSKEVA EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN TAVOITE (2)

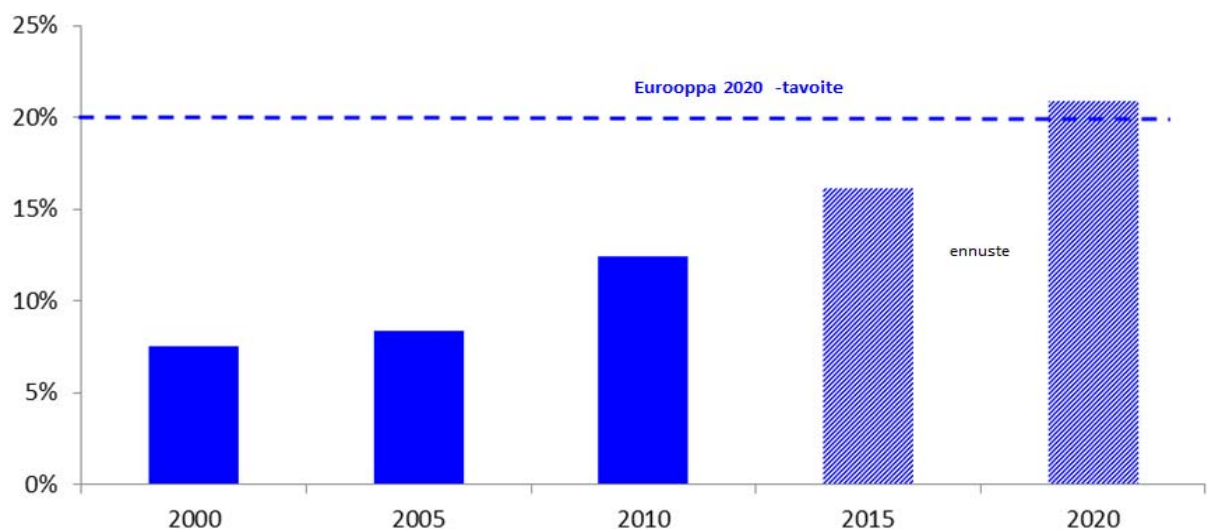
NOSTETAAN UUSIUTUVIEN ENERGIALÄHTEIDEN OSUUS 20 PROSENTTIIN ENERGIAN LOPPUKULUTUKSESTA

1. Nykytilanne EU:n tasolla

Uusiutuvien energialähteiden käyttö EU:ssa on kasvanut tasaisesti vuodesta 2000. Jos kehitys jatkuu samanlaisena, EU saavuttaa Eurooppa 2020 -strategian mukaisen tavoitteensa, joka on uusiutuvien energialähteiden 20 prosentin osuus energian loppukulutuksesta. Uusiutuvien energialähteiden osuus energian kokonaisloppukulutuksesta kasvoi 7,5 prosentista (vuonna 2000³) 8,5 prosenttiin vuonna 2005 ja 14,4 prosenttiin vuonna 2012⁴, koska käyttöön otettiin tukijärjestelmiä ja kannustimia, joilla edistettiin niiden käyttöä. Eurooppa 2020 -tavoitteesta ollaan siis toistaiseksi jäljessä 5,6 prosenttia. EU on tällä hetkellä kehityksen kärjessä uusiutuviin energialähteisiin tehtävissä investoinneissa. Erityisen nopeasti on edistytty tuuli- ja aurinkoenergian käyttöönotossa.

Viime aikojen kehitys viittaa siihen, että uusiutuvia energialähteitä koskeva Eurooppa 2020 -tavoite on saavutettavissa. Viime vuosien positiivisen kehityksen perusteella uusiutuvien energialähteiden osuus energian kokonaisloppukulutuksesta voi olla lähes 21 prosenttia vuonna 2020, jos toimia jatketaan samaan tahtiin.

Uusiutuvien energialähteiden osuus energian kokonaisloppukulutuksesta EU:ssa vuosina 2000–2020

Lähteet: Euroopan komissio; komission tilaama tutkimus.

Kuvion tulkinta: nykyisten toimintalinjojen ja kehityksen perusteella uusiutuvien energialähteiden osuus voi kasvaa EU:ssa 20,9 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

³ Euroopan komission tilaama tutkimus.

⁴ EurObserv'ER

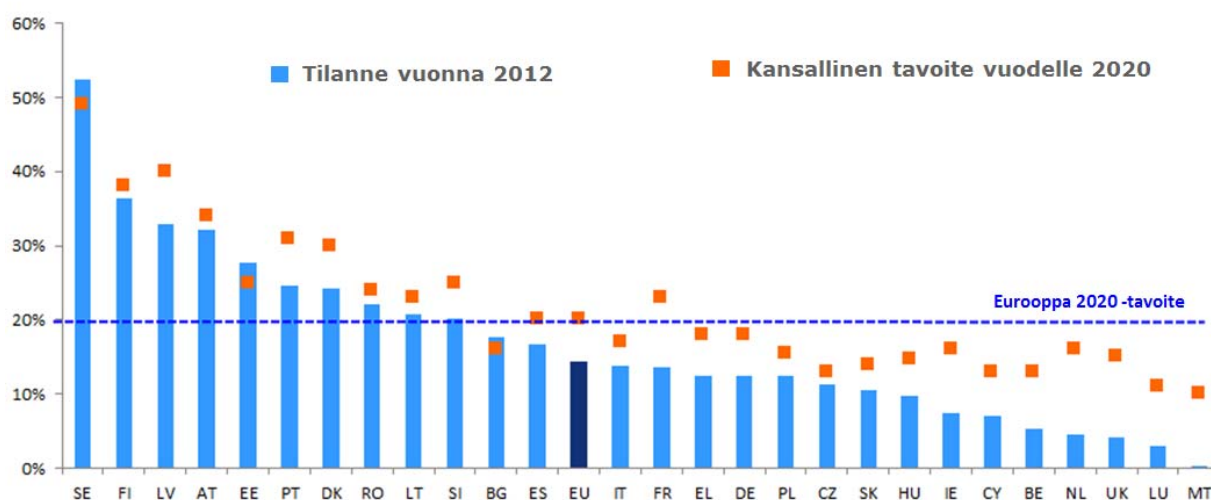
2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Yleistä edistymistä on havaittavissa, mutta useimmissa jäsenvaltioissa tarvitaan lisätoimia. Kansalliset tavoitteet vaihtelevat Maltan 10 prosentista Ruotsin 49 prosenttiin. Yleisesti ottaen kaikki jäsenvaltiot ovat lisänneet uusiutuvien energialähteiden käyttöä vuodesta 2005, mutta vain kolme niistä eli Ruotsi, Viro ja Bulgaria ovat tähän mennessä saavuttaneet kansalliset tavoitteensa. Suomi, Itävalta ja Tšekki ovat hyvin lähellä tavoitteitaan. Ranska ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat sen sijaan noin 10 prosenttiyksikköä niistä jäljessä.

Pidemmällä aikavälillä parhaiten ovat suoriutuneet Ruotsi, Itävalta ja Viro, jotka ovat edistyneet eniten vuodesta 2005 ja käyttävät paljon uusiutuvia energialähteitä. Maltan, Luxemburgin, Belgian, Yhdistyneen kuningaskunnan, Alankomaiden ja Ranskan tulokset ovat huonoja, ja myös edistyminen on ollut keskinkertaista vuodesta 2005. EU:n sisäisistä eroista voidaan todeta, että parhaan ja heikoimman jäsenvaltion ero kasvoi 40,4:stä 52,1 prosenttiyksikköön vuosina 2005–2012 (Malta 0,3 prosenttia ja Ruotsi 52,4 prosenttia).

Uusiutuvien energialähteiden osuus EU:n jäsenvaltioissa

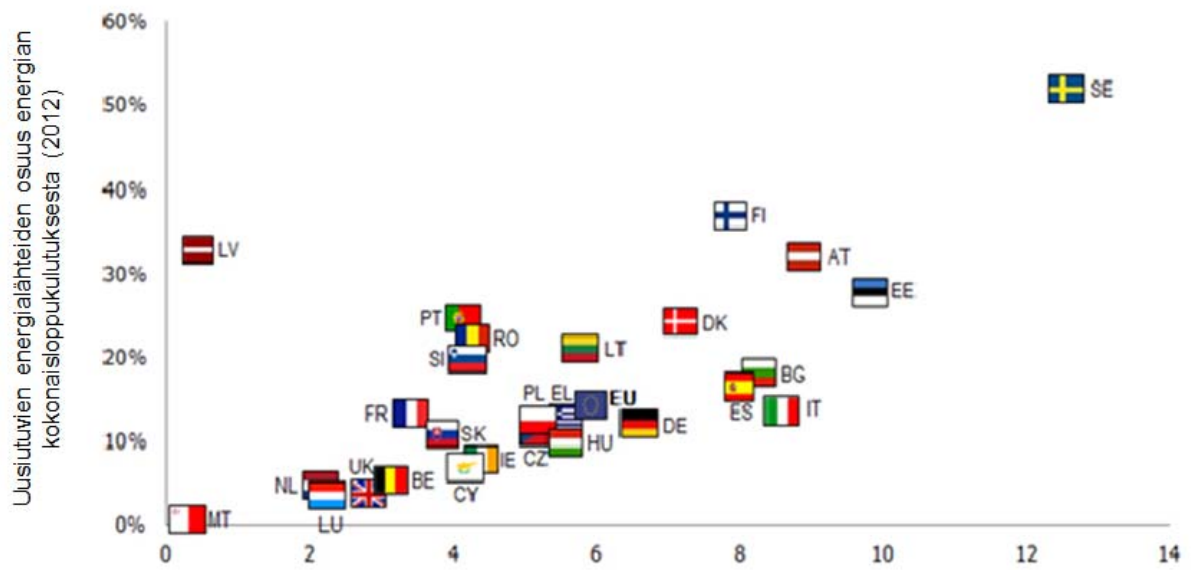
(%-osuus energian kokonaisloppukulutuksesta)

Lähteet: Euroopan komissio, EurObserv'ER.

Kuvion tulkinta: vuonna 2012 uusiutuvien energialähteiden osuus energiankulutuksesta oli EU:ssa 14,4 %, kun tavoite vuodelle 2020 on 20 %.

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2005 (maittain)

Edistyminen vuosina 2005–2012 (muutos, %-yksikköä)

Lähteet: Euroopan komissio, EurObserv'ER.

Kuvion tulkinta: uusiutuvien energialähteiden osuus energiankulutuksesta kasvoi EU:ssa 5,9 %-yksikköä vuosina 2005–2012 (vaaka-akseli) ja oli 14,4 % vuonna 2012 (pystyakseli).

ILMASTONMUUTOSTA JA ENERGIAPOLITIIKKAA KOSKEVA EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN TAVOITE (3)

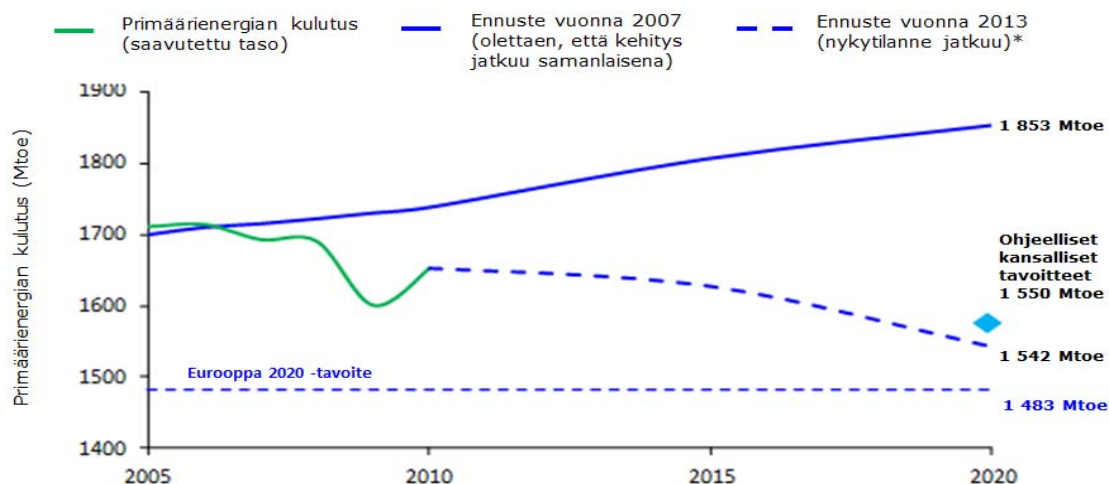
PARANNETAAN ENERGIAITEHOKKUUTTA 20 PROSENTTIA

1. Nykytilanne EU:n tasolla

Energiatehokkuutta on pystytty parantamaan viime aikoina jonkin verran, mutta toimia on tehostettava tulevana vuosina, jotta Eurooppa 2020 -strategiassa tavoitteeksi asetettu 20 prosentin parannus kyetään saavuttamaan. Se vastaa 1 483 miljoonan öljykvivalenttitonniin (Mtoe) primäärienergiankulutusta⁵. Vuosien 2000 ja 2006 välillä primäärienergian kulutus kasvoi tasaisesti 1 617,8 Mtoe:sta (vuonna 2002) huippulukemaan 1 711,6 Mtoe vuonna 2006. Kriisin puhkeaminen vuonna 2007 johti lähes yhtämittaiseen primäärienergian kulutuksen vähenemiseen, ja vuonna 2012 kulutus oli 1 583,5 Mtoe. Kasvihuonekaasupäästöjen osalta vuonna 2010 havaittiin pieni primäärienergian kulutuksen kasvu, joka johtui talouden tilapäisestä elpymisestä. Primäärienergian kulutuksen laskusta suuri osa selittyy sillä, että talouden toimeliaisuus supistui talouskriisin vuoksi. Joitakin rakenteellisia muutoksia ollaan myös toteuttamassa. Vuoden 2020 tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi kuitenkin sitä, että primäärienergian kulutusta vähennetään vielä 6,3 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Viimeaikaisen kehityksen perusteella energiatehokkuustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia. Primäärienergian kulutuksen vähentämistä on jatkettava, ja siitä on muodostettava perusta energiankulutuksen mallien pitkäaikaisille muutoksille. Kriisi on vaikuttanut yleisesti primäärienergian kulutukseen. Tämän vuoksi viimeaikaisen positiivisen kehityksen kestävyys sekä suhdanne- ja rakennetekijöiden painot voidaan kyseenalaistaa. Mahdollisuuksia lisätoimiin on kaikilla aloilla, erityisesti liikenteessä, jonka osalta edistyminen on ollut toistaiseksi vähäistä.

Primäärienergian kulutus EU:ssa vuosina 2005–2020

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: primäärienergian kulutus saattaa nousta EU:ssa 1 542 Mtoe:hen vuoteen 2020 mennessä.

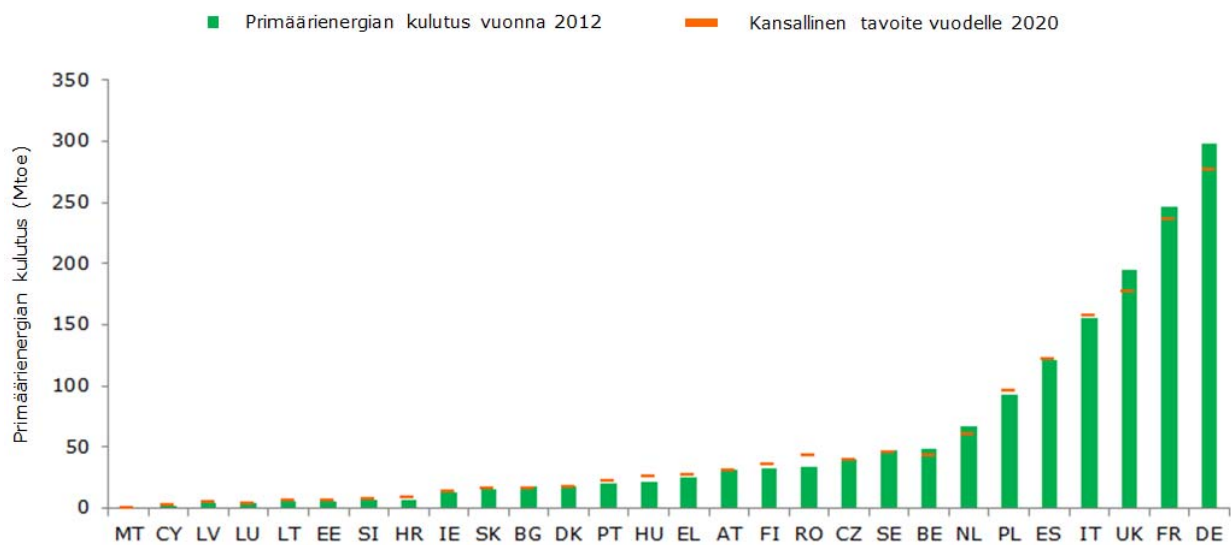
* Vuoden 2013 ennusteet (nykytilanne jatkuu) on laadittu nykyisten politiikkatoimien perusteella.

⁵ Toisin kuin energian loppukulutus, primäärienergian kulutus tarkoittaa energiaa, jota ei ole muunnettu millään prosessilla.

2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Energiatohokkuuden kehitys on ollut epätasaista. Energiatohokkuusdirektiivissä⁶ määritellään energiatohokkuustavoite Euroopan tasolla ja edellytetään, että jäsenvaltioilla on ohjeellinen kansallinen tavoite vuodelle 2020. Vertailukelpoisuuden vuoksi tavoitteet on ilmaistava primäärienergian kulutuksena ja energian loppukulutuksena. Kyproksen, Viron, Kreikan, Suomen, Kroatian, Unkarin, Irlannin, Liettuan, Latvian, Portugalin, Romanian, Slovakian, Luxemburgin, Puolan, Espanjan, Italian ja Slovenian primäärienergian kulutus alitti maiden ohjeelliset kansalliset tavoitteet vuonna 2012.

Primäärienergian kulutus EU:n jäsenvaltioissa

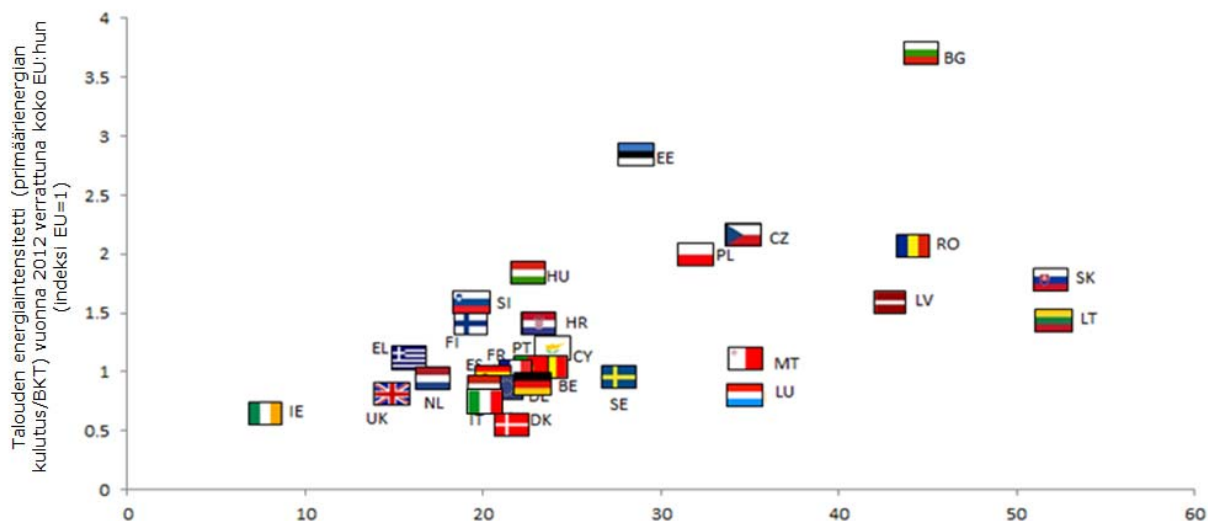
Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: 17 jäsenvaltiota saavutti vuonna 2012 energiatohokkuutta koskevan ohjeellisen kansallisen tavoitteen.

⁶ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1.

Energiaintensiteetti⁷ – primäärienergian kulutus BKT-yksikköä kohti – parani kaikissa jäsenvaltioissa vuosina 2005–2011. Yleisesti ottaen kaikki korkean energiantensiteetin jäsenvaltiot ovat pystyneet vähentämään sitä huomattavasti. Vähemmän energiantensiivisissä jäsenvaltioissa vähennys on ollut pienempi.

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2005 (maittain)

Energiaintensiteetin vähentäminen vuosina 2005-2012 (%)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: vuonna 2012 useimmat jäsenvaltiot olivat lähellä EU:n keskiarvoa, kun mittareina käytetään energiantensiteettiä ja sen vähentämistä.

⁷ Energiaintensiteetin indikaattori riippuu teollisuuden rakenteesta kansantaloudessa, eikä se tämän vuoksi ole tarkka vertailuperuste jäsenvaltioiden energiatehokkuudelle.

EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN KOULUTUSTAVOITE (1)

SUPISTETAAN KOULUPUDOKKAIDEN OSUUS ALLE 10 PROSENTTIIN

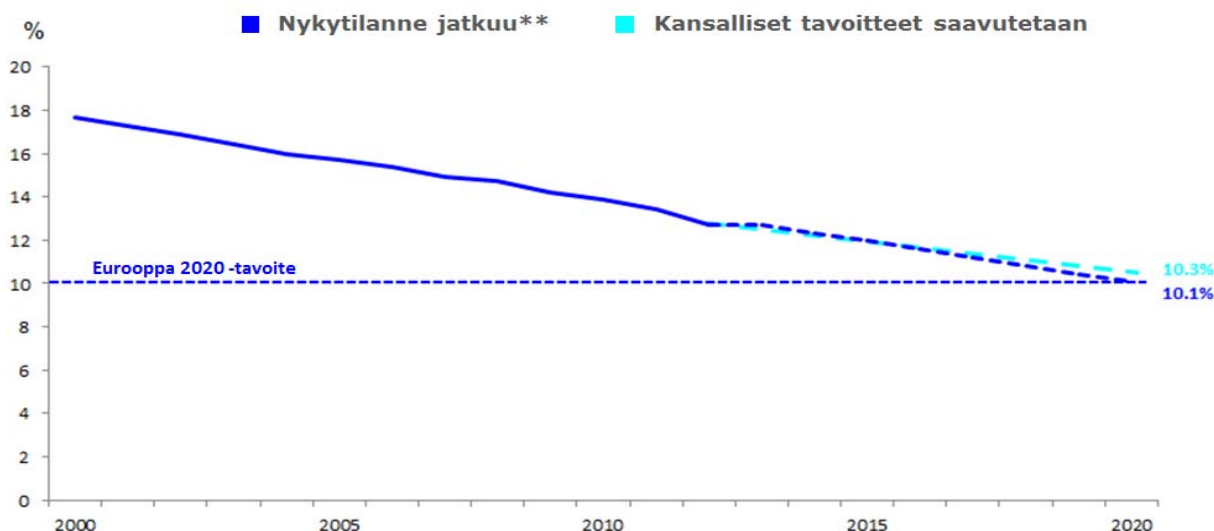
1. Nykytilanne EU:n tasolla

Koulupudokkaiden (18–24-vuotiaat, joilla on enintään ylemmän perusasteen koulutus ja jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa) määrää on pystytty vähentämään tasaisesti vuodesta 2000, mutta Eurooppa 2020 -strategiassa asetettua 10 prosentin tavoitetta ei ole vielä saavutettu. EU:n tavoite on vähentää koulupudokkaiden osuus alle 10 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Koulupudokkaiden osuus on laskenut EU:ssa tasaisesti vuoden 2000⁸ 17 prosentista 15,7 prosenttiin vuonna 2005 ja edelleen 12,7 prosenttiin vuonna 2012. Eurooppa 2020 -tavoitteeseen on kuitenkin vielä matkaa 2,7 prosenttiyksikköä. Osa tästä myönteistä kehitystä johtuu talouskriisin vaikutuksista, kun heikentynyt työmarkkinatilanne on kannustanut erityisesti nuoria pysyttelemään koulutuksen piirissä.

Koulupudokkaiden osuutta koskeva Eurooppa 2020 -tavoite on saavutettavissa vuoteen 2020 mennessä. Koulupudokkaiden osuutta koskevan Eurooppa 2020 -tavoitteen saavuttaminen ei kuitenkaan ole itsestään selvää. Talouskriisistä johtuva koulupudokkaiden osuuden lasku ja väestörakenteen kehityksestä laaditut ennusteet viittaavat siihen, että koulupudokkaiden osuutta EU:ssa ei pystytä välttämättä supistamaan alle 10 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää EU:lta ja sen jäsenvaltioilta vähintään nykyisten toimien jatkamista ja mahdollisesti niiden tehostamista.

Koulupudokkaiden osuus EU:ssa vuosina 2000*, 2012 ja 2020

(18–24 -vuotiaat, joilla on enintään ylemmän perusasteen koulutus ja jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: voimassa olevien sitoumusten perusteella koulupudokkaiden osuus voi laskea EU:ssa 10,1 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

* Vuodet 2000 ja 2001: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

** Nykytilanteen jatkumisella tarkoitetaan vuosien 2000–2012 kehityksen ekstrapolointia.

⁸ EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

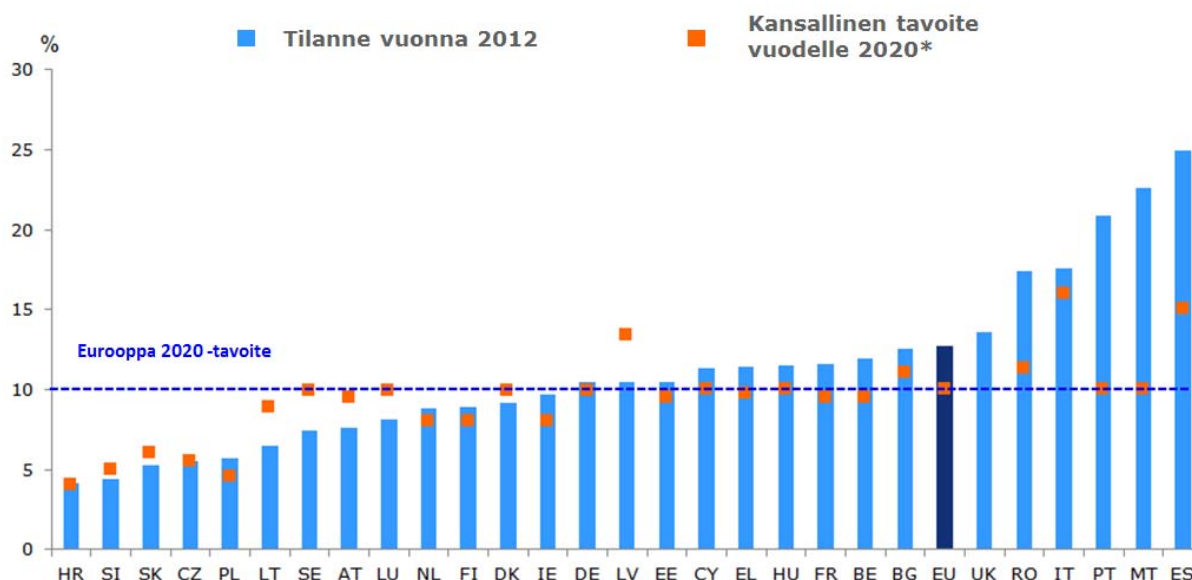
2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Jäsenvaltioilla on eritasoisia tavoitteita koulupudokkaiden osuuden vähentämisessä. Kansalliset tavoitteet vaihtelevat Kroatian 4 prosentista Italian 16 prosenttiin, mikä vaikeuttaa etenemistä kohti tavoitetta. Yhteensä 9 jäsenvaltiota (Tanska, Slovenia, Tšekki, Ruotsi, Luxemburg, Itävalta, Latvia, Liettua ja Slovakia) oli vuonna 2012 jo saavuttanut kansallisen tavoitteensa. Tosin osa näistä jäsenvaltioista oli asettanut vähemmän kunnianhimoisen tavoitteen. Kroatia, Saksa, Alankomaat ja Suomi ovat myös saavuttamassa tavoitteensa, kun taas Espanja, Portugali, Malta ja Romania ovat edelleen kaukana tavoitteistaan. Tämä johtuu tosin osittain siitä, että nämä maat ovat asettaneet varsin kunnianhimoisia tavoitteita.

Jäsenvaltiot voidaan jakaa neljään ryhmään pidemmän aikavälin kehityksen perusteella: joissakin jäsenvaltioissa (esimerkiksi Espanja, Romania ja Italia) koulupudokkaita on paljon ja heidän osuutensa on laskenut suhteellisen hitaasti. Myös Portugalissa ja Maltassa on paljon koulupudokkaita, mutta tilanne on parantunut selvästi vuodesta 2000. Toisessa ääripäässä jotkin hyvässä tilanteessa olevat jäsenvaltiot eivät ole juuri edistyneet vuodesta 2000 – Luxemburgissa ja Kroatiassa koulupudokkaiden osuus jopa kasvoi vuosina 2000–2012. Paras tilanne on Tanskassa ja Liettuassa, joissa on vähän koulupudokkaita, ja heidän osuutensa on myös laskenut selvästi vuodesta 2000. Tuoreimpien ennusteiden mukaan Espanjaa, Portugalia ja Romaniaa lukuun ottamatta useimmat jäsenvaltiot todennäköisesti saavuttavat vuodelle 2020 asetetut tavoitteensa.

Koulupudokkaat EU:n jäsenvaltioissa

(18–24 -vuotiaat, joilla on enintään ylemmän perusasteen koulutus ja jotka eivät ole yleissivistävässä tai ammatillisessa jatkokoulutuksessa)

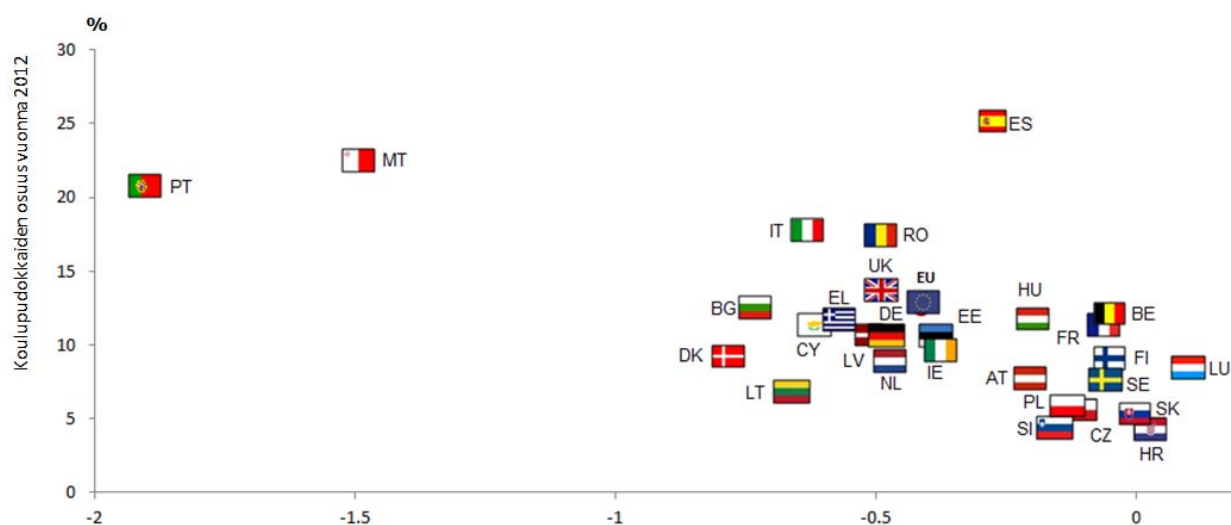

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: koulupudokkaiden keskimääräinen osuus oli EU:ssa 12,7 % vuonna 2012, kun vuodelle 2020 asetettu tavoite on 10 %.

* EU:n 28 jäsenvaltion, Tanskan, Saksan, Kreikan, Luxemburgin ja Ruotsin tavoite on alle 10 %; Liettuan tavoite on alle 9 %; Slovakian tavoite on alle 6 %. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole asettanut tavoitetta.

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2000* (maittain)

Koulupudokkaiden osuuden vuotuinen muutos 2000–2012 (%-yksikköä)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: koulupudokkaiden osuus väheni EU:ssa noin 0,4 prosenttiyksikköä vuosittain vuosina 2002–2012 (vaaka-akseli) ja oli 12,7 % vuonna 2012 (pystyakseli).

* EU: 2002-2012.

Koulupudokkaiden osuus tasaantuu vähitellen EU:n jäsenvaltioissa. Koulupudokkaiden suurimman ja pienimmän osuuden välinen ero vuonna 2012 oli supistunut alle puoleen siitä, mitä se oli vuonna 2000. Vuonna 2000 koulupudokkaiden osuus oli Ruotsissa 7,3 prosenttia ja Maltassa 54,2 prosenttia. Erotus oli siis 46,9 prosenttiyksikköä. Vuonna 2012 ero oli supistunut 20,7 prosenttiyksikköön. Pienin osuus oli Kroatiassa (4,2 prosenttia) ja suurin Espanjassa (24,9 prosenttia). Koulupudokkaiden osuus on kaiken kaikkiaan suurin Etelä-Euroopan maissa. Maiden sisäinen alueellinen kehitys noudattaa samaa kaavaa. Pohjois- ja Itä-Euroopan eri alueilla koulupudokkaita on voittopuolisesti vähän, toisin kuin Etelä-Euroopassa.

EUROOPPA 2020 -STRATEGIAN KOULUTUSTAVOITE (2)

NOSTETAAN KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN 30–34-VUOTIAIDEN OSUUS VÄHINTÄÄN 40 PROSENTTIIN

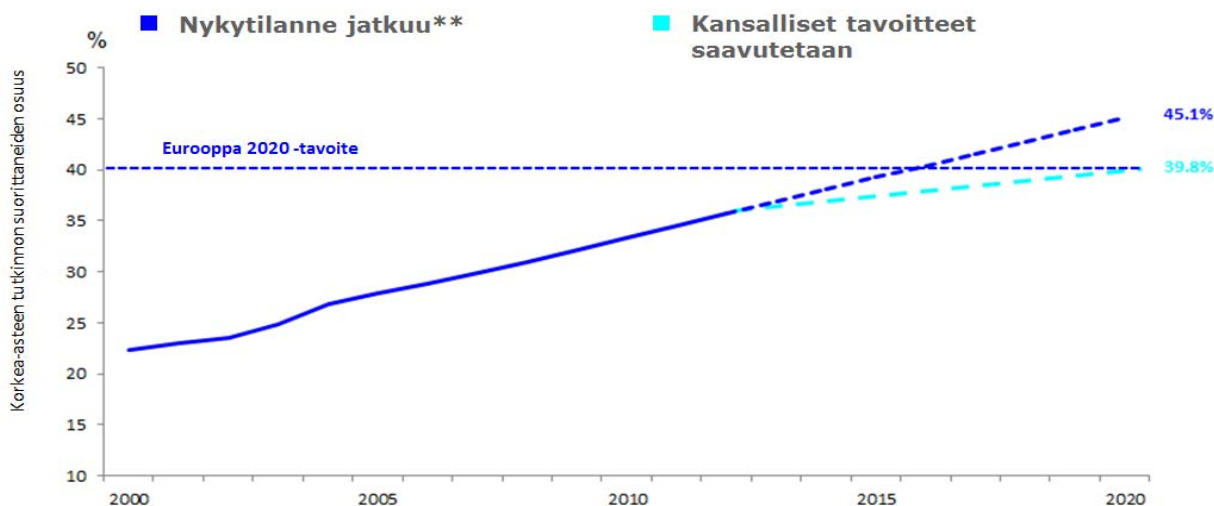
1. Nykytilanne EU:n tasolla

Eurooppa 2020 -strategian mukaista tavoitetta eli korkea-asteen tai vastaavan tutkinnon suorittaneiden 40 prosentin osuutta kohti on edetty hyvin, mutta toimia on jatkettava. Toinen koulutusindikaattori liittyy korkea-asteen tutkinnon (tai vastaavan) suorittaneiden 30–34 -vuotiaiden osuuteen, joka on määrä nostaa 40 prosenttiin. Tämä osuus oli 22,4 prosenttia vuonna 2000⁹, 27,9 prosenttia vuonna 2005 ja 35,7 prosenttia vuonna 2012, eli kasvua oli 13,3 prosenttia 12 vuoden aikana. EU on edistynyt merkittävästi kohti tavoitettaan, ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrä on kasvanut nopeasti. EU on ainoastaan 4,3 prosenttiyksikköä jäljessä Eurooppa 2020 -strategian mukaisesta 40 prosentin tavoitteesta.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuutta koskeva Eurooppa 2020 -tavoite on saavutettavissa vuoteen 2020 mennessä. Viimeaikaisen edistymisen perusteella ja olettaen, että sama trendi jatkuu, korkea-asteen (tai vastaavan) tutkinnon suorittaneita koskevan tavoitteen saavuttamiseen on hyvät mahdollisuudet.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus EU:ssa vuosina 2000–2020*

(30–34 -vuotiaiden korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden %-osuus – Kansainvälisen koulutusluokituksen (ISCED) tasot 5 ja 6)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: voimassa olevien sitoumusten perusteella korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus voi nousta EU:ssa 45,1 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Vuodet 2000–2001: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

** Nykytilanteen jatkumisella tarkoitetaan vuosien 2000–2012 kehityksen ekstrapolointia.

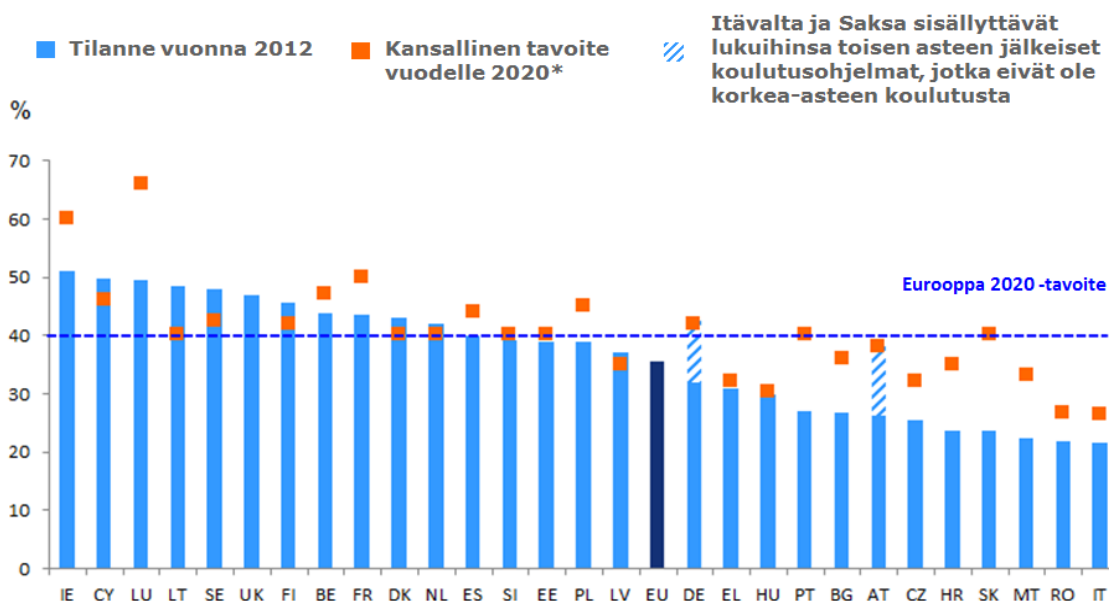
⁹ EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Jäsenvaltiot ovat edistyneet hyvin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden nostamisessa, mutta tavoitteiden kunnianhimoisuudessa on eroja. Kansalliset tavoitteet vaihtelevatkin Italian 26–27 prosentista Irlannin 60 prosenttiin. Yhdeksän jäsenvaltiota oli jo vuonna 2012 saavuttanut tavoitteensa (Latvia, Alankomaat, Tanska, Suomi, Ruotsi, Liettua, Kypros, Saksa ja Itävalta¹⁰). Unkari, Slovenia, Ruotsi ja Viro ovat vain hieman jäljessä ja hyvin lähellä tavoitteitaan. Malta, Slovakia, Luxemburg, Portugali ja Kroatia ovat kauimpana tavoitteistaan, ja myös Irlanti on yhdeksän prosenttiyksikön päässä. Joillakin mailla, kuten Slovakialla (40 %), Portugalilla (40 %), Irlannilla (60 %) ja Luxemburgilla (66 %) on kunnianhimoiset tavoitteet, kun taas esimerkiksi Italian tavoite on vaatimattomampi (26 %). Viime vuosikymmenen aikana saavutetun edistymisen perusteella maat voidaan jakaa neljään ryhmään: joissakin jäsenvaltioissa (erityisesti Bulgariassa, Kreikassa, Kroatiassa, Itävallassa, Italiassa, Romaniassa ja Tšekissä) korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on alhainen, ja se on kasvanut hitaasti vuodesta 2000. Jotkin maat, erityisesti Portugali ja Unkari, ovat sen sijaan onnistuneet parantamaan tilannetta huomattavasti vuodesta 2000, vaikka eivät vielä ole päässeet kovin korkealle tasolle. Parhaiten onnistuneiden maiden keskuudessa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on kasvanut hitaasti Suomessa, Belgiassa ja Espanjassa, kun kasvu on ollut nopeampaa Luxemburgissa, Irlannissa, Liettussa ja Ruotsissa. Useimpien jäsenvaltioiden (Maltaa, Portugalia ja Slovakiaa lukuun ottamatta) odotetaan saavuttavan vuodelle 2020 asetetut tavoitteensa.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus EU:n jäsenvaltioissa

(30–34 -vuotiaat korkea-asteen tutkinnon suorittaneet – Kansainvälisen koulutusluokituksen (ISCED) tasot 5 ja 6)

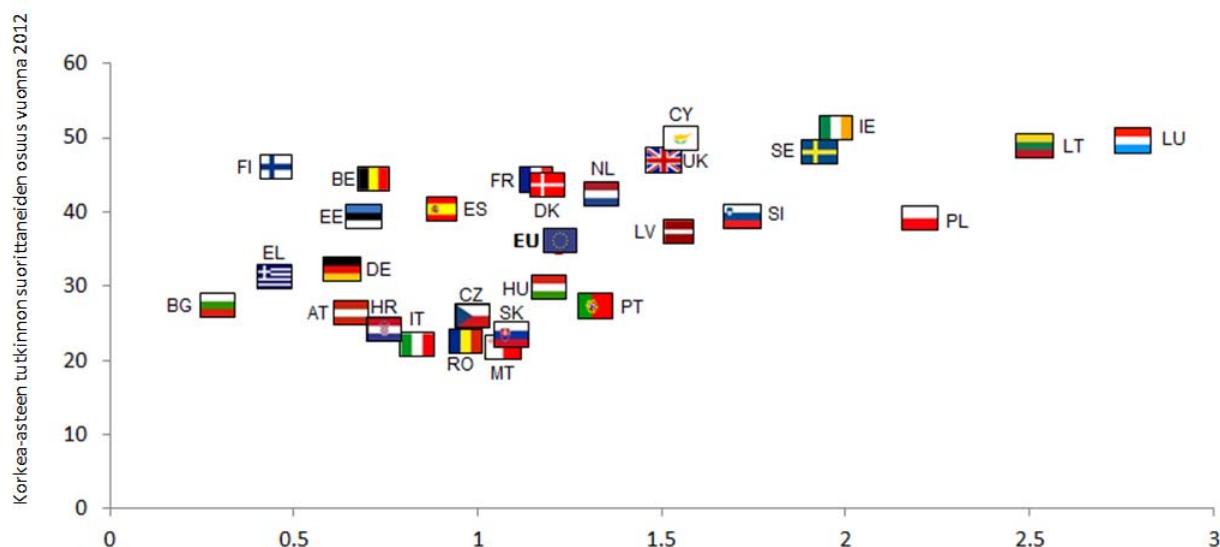
Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 35,7 % EU:ssa vuonna 2012, kun vuoden 2020 tavoite on 40 %.

* EU 28 ja Tanska: tavoite vähintään 40 %; Saksa: tavoite 42 %, mukaan lukien ISCED taso 4; Italia: tavoite 26–27 % (oletus 26,5 %); Latvia: tavoite 34–36 % (oletus 35 %); Alankomaat: tavoite yli 40 %; Itävalta: tavoite 38 %, mukaan lukien ISCED taso 4/4 a; Ruotsi: tavoite 40–45 % (oletus 42,5 %); Yhdistynyt kuningaskunta: ei tavoitetta. Suomi: tavoite 42 % (kapeampi tulkinta); Ranska: tarkastelun kohteena 17–33 -vuotiaat.

¹⁰ Saksan ja Itävallan tavoitteet poikkeavat muista jäsenvaltioista, koska niihin sisältyy toisen asteen jälkeistä koulutusta, joka ei ole korkea-asteen koulutusta.

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2000 (maittain*)

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus, vuotuinen muutos vuosina 2000-2012 (%-yksikköä)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on kasvanut koko EU:ssa yli prosenttiyksikön vuosittain vuodesta 2000 (vaaka-akseli) ja oli 35,7 prosenttia vuonna 2012 (pystyakseli).

* Vuosi 2000: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

EU:n jäsenvaltiot ovat kehittyneet eri tahtiin. Kaiken kaikkiaan korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on suurin Pohjois-Euroopassa, mikä näkyy myös eri maiden alueellisissa tuloksissa. Heikoimman jäsenvaltion (Malta) ja parhaan tuloksen saavuttaneen jäsenvaltion (Liettua) ero oli 35,2 prosenttiyksikköä vuonna 2000. Vuoteen 2012 mennessä ero oli supistunut 29,4 prosenttiyksikköön. Tuolloin alhaisin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus (21,7 %) oli Italiassa, ja parhaan tuloksen saavutti Irlanti (51,1 %). Alueellisista tuloksista käy ilmi, että maan sisäisiä eroja esiintyy, erityisesti Espanjassa ja Saksassa. Lisäksi jäsenvaltioiden eritasoiset tavoitteet vaikuttavat myös alueellisiin tuloksiin. Joissakin maissa on paljon hyviä tuloksia saavuttaneita alueita, vaikka ne eivät ole saavuttaneet kansallista tavoitetta.

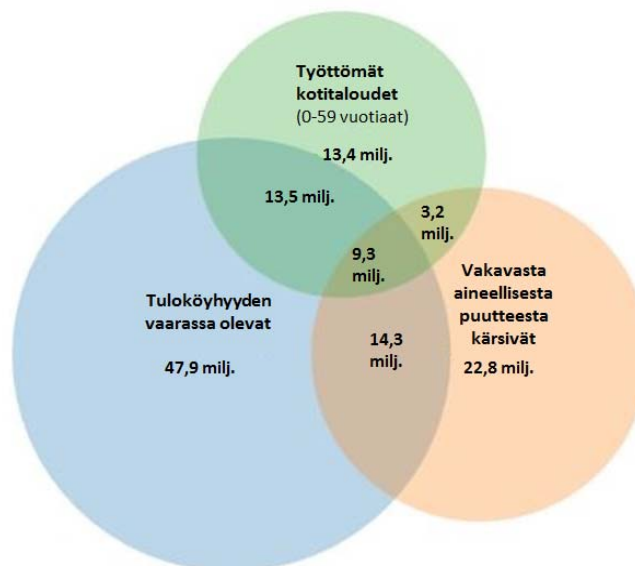
KÖYHYHDEN JA SOSIAALISEN SYRJÄYTYMISEN TORJUNTAA KOSKEVA EUROOPPA 2020 -TAVOITE

POISTETAAN KÖYHYHDEN TAI SOSIAALISEN SYRJÄYTYMISEN RISKI AINAKIN 20 MILJOONALTA IHMISELTÄ

1. Nykytilanne EU:n tasolla

Taluskriisillä on ollut huomattavat sosiaaliset vaikutukset, ja köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen uhan alla olevien määrä on kasvanut. Tämä hidastaa edistymistä kohti Eurooppa 2020 -strategian mukaista tavoitetta, joka on köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten lukumäärän vähentäminen ainakin 20 miljoonalla. EU:n asettama tavoite tarkoittaa, että köyhyys- tai syrjäytymisriskin piirissä olisi 96,4 miljoonaa ihmistä vuonna 2020¹¹. Kun puhutaan köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevista ihmisistä, indikaattoriin sisällytetään ihmiset, jotka kärsivät ainakin yhdestä köyhyyden kolmesta tyypistä: tuloköyhyys (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen köyhyysriskin piirissä olevat¹²), aineellinen köyhyys (vakavasta aineellisesta puutteesta kärsivät ihmiset¹³) ja hyvin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitaloudet¹⁴.

Köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevat henkilöt EU:ssa vuonna 2012

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: köyhyyden mittaamisessa käytettävien kolmen perusteen mukaan yhteensä 124,2 miljoonaa ihmistä oli köyhyys- tai syrjäytymisriskin piirissä EU:ssa vuonna 2012 (mainittuihin köyhien kolmeen ryhmään kuului 9,3 miljoonaa ihmistä).

¹¹ Perusvuosi on vuosi 2008.

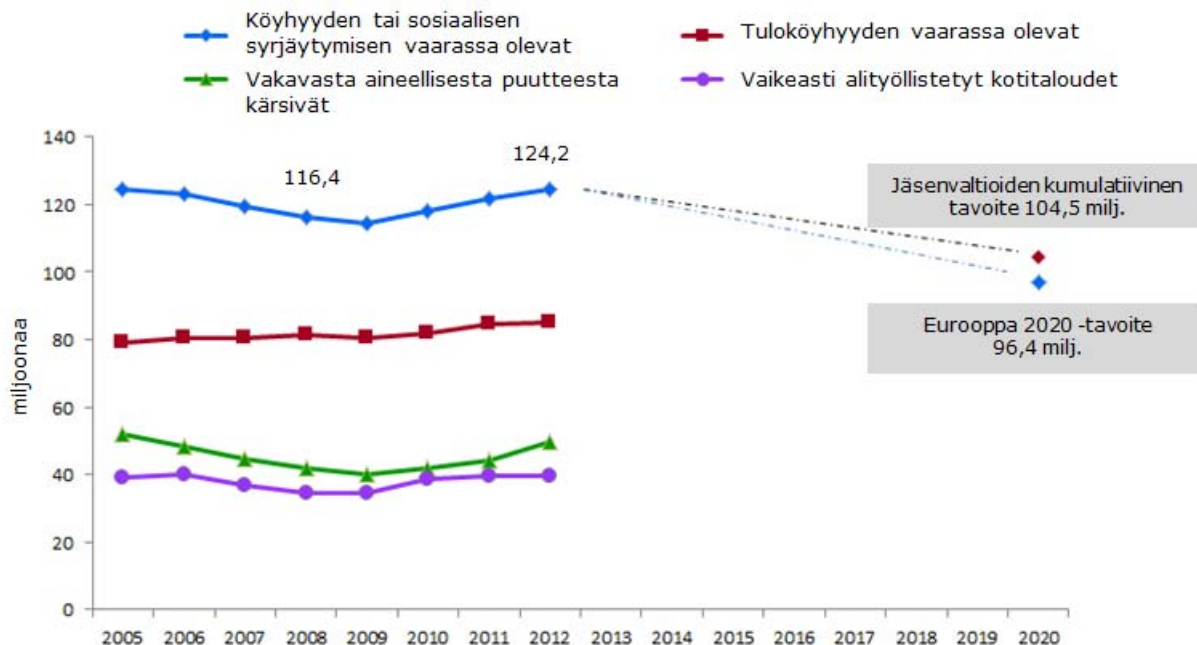
¹² "Henkilöt, joiden ekvivalenttitulot ovat alle köyhyysriskirajan, joksi on määritelty 60 prosenttia kansallisesta mediaanitulosta (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen)". Lähde: Euroopan komissio.

¹³ "Vakavaa aineellista puutetta kärsivien henkilöiden elinoloja rajoittaa vakavasti resurssien puute, eli he kokevat ainakin neljää seuraavista yhdeksästä puutetekijästä: heillä ei ole varaa i) maksaa vuokraa tai käyttömenoja, ii) lämmittää riittävästi kotia, iii) maksaa odottamattomia kuluja, iv) syödä lihaa, kalaa tai vastaavaa proteiinituotetta joka toinen päivä, v) viikon lomaan poissa kotoa, vi) autoon, vii) pesukoneeseen, viii) väritelevisioon tai ix) puhelimeen." Lähde: Euroopan komissio.

¹⁴ "Vaikeasti alityöllistetyissä kotitalouksissa elävinä pidetään niitä 0–59-vuotiaita, jotka eivät ole opiskelijoita ja joiden kotitalouteen kuuluvien aikuisten työskentely oli viimeksi kuluneen vuoden aikana alittanut 20 prosenttia heidän koko työpotentiaalistaan". Lähde: Euroopan komissio.

Kriisin vakavien seurausten vuoksi köyhyyden vähentämistä koskeva Eurooppa 2020 -tavoite ei näytä olevan saavutettavissa. Vuoteen 2009 saakka köyhyys- tai syrjäytymisriskin piirissä olevien ihmisten määrä laski tasaisesti. Vuonna 2005¹⁵ köyhyys tai syrjäytyminen uhkasi yli 124 miljoonaa ihmistä, ja alimmillaan lukumäärä putosi 114 miljoonaan vuonna 2009¹⁶. Kriisi kuitenkin käänsi kehityksen negatiiviseksi, ja köyhyys- tai syrjäytymisriskin piirissä EU:n 28 jäsenvaltiossa olevien ihmisten lukumäärä kasvoi yli 118 miljoonaan vuonna 2010, yli 121 miljoonaan 2011 vuonna 2011 ja yli 124 miljoonaan vuonna 2012. Tuloköyhyys vaikuttaa suurimpaan määrään ihmisiä, ja vakavaa aineellista puutetta kärsivien osuus on kasvanut nopeimmin eli 7,1 miljoonalla ihmisellä vuodesta 2010. Viimeaikaisten kehityssuuntauksien ja tuoreimpien ennusteiden perusteella köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen uhkaamien ihmisten määrää ei todennäköisesti pystytä vähentämään 96,4 miljoonaan vuoden 2020 tavoitteen mukaisesti, vaan heitä saattaa tuolloin olla lähes 100 miljoonaa.

Köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevat henkilöt ja köyhyyden alaindikaattorit (2005–2020*)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: 124,5 miljoonaa ihmistä oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa EU:ssa vuonna 2012. Tämä ylitti Eurooppa 2020 -strategian mukaisen tavoitteen 28 miljoonalla ihmisellä.

*Vuodet 2005-2009: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot; vuodet 2010-2012: EU:n 28 jäsenvaltion tiedot. Vuoden 2020 tavoitteeksi asetettu 96,4 miljoonaa ihmistä perustuu vuoden 2008 tilanteeseen (116,4 miljoonaa ihmistä) EU:n 27 jäsenvaltiossa, josta on vähennetty 20 miljoonaa ihmistä, jotka EU pyrkii nostamaan pois köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä. Kroatiaa ei ole otettu huomioon tavoitetta laskettaessa.

¹⁵ EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

¹⁶ EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

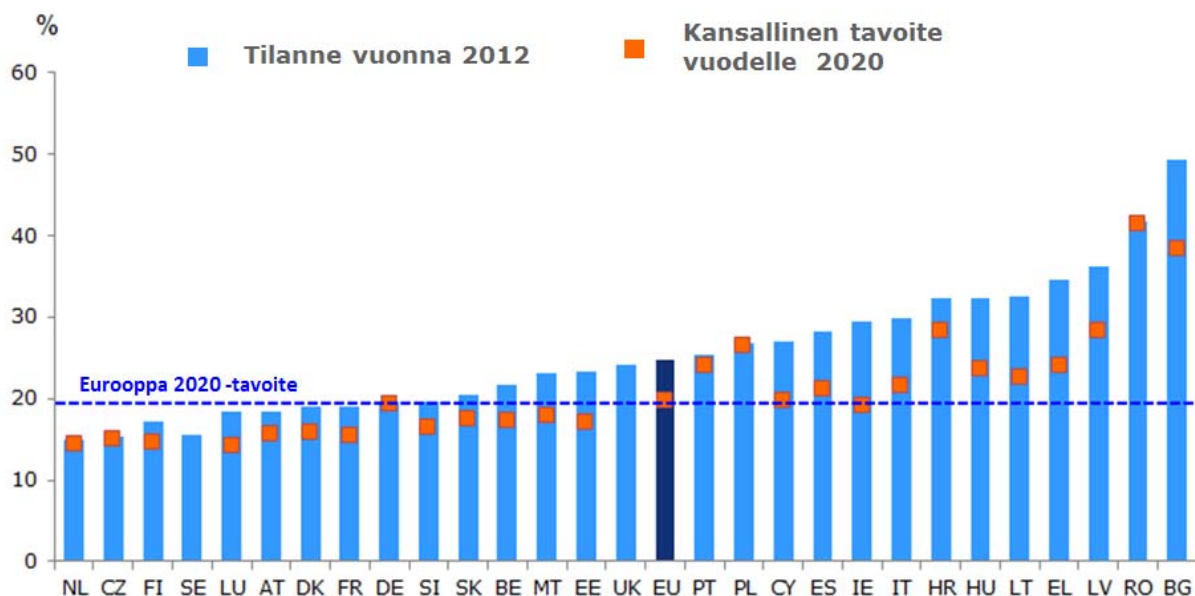
2. Nykytilanne ja edistyminen kansallisella tasolla

Kriisin seurauksena köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ei ole pystytty vähentämään juuri lainkaan. Verrattuna EU:n tavoitteeseen nostaa 20 miljoonaa ihmistä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen kierteestä yhteenlasketut kansalliset tavoitteet eivät ole yhtä kunnianhimoisia. Niiden mukaan köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen uhkaamien ihmisten määrä vähenee noin 12 miljoonalla. Kriisin seurauksena köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riski on kasvanut useimmissa jäsenvaltioissa. Tämän vuoksi jäsenvaltioista vain Saksa ja Latvia olivat saavuttaneet tavoitteensa vuonna 2012¹⁷. Puola on hyvin lähellä tavoitettaan, ja Bulgaria, Liettua, Tšekki ja Suomen etenevät oikeaan suuntaan. Kauimpana tavoitteistaan ovat Italia, Unkari, Kreikka ja Espanja.

Jäsenvaltioiden väliset erot kasvavat. Kriisi ei ole vaikuttanut kaikkiin jäsenvaltioissa samassa laajuudessa eikä yhtä voimakkaasti, mikä kasvattaa niiden välisiä eroja. Vuonna 2008 ääripäitä edustivat Alankomaat, missä köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riskin piiriin kuului 14,9 prosenttia väestöstä, ja Bulgaria 44,8 prosentin osuudella. Eroa oli siis lähes 30 prosenttiyksikköä. Tämä ero kasvoi 34,3 prosenttiyksikköön vuonna 2012 (Alankomaat 15 prosenttia ja Bulgaria 49,3 prosenttia).

Köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevat henkilöt EU:n jäsenvaltioissa*

(% väestöstä)

Lähde: Euroopan komissio

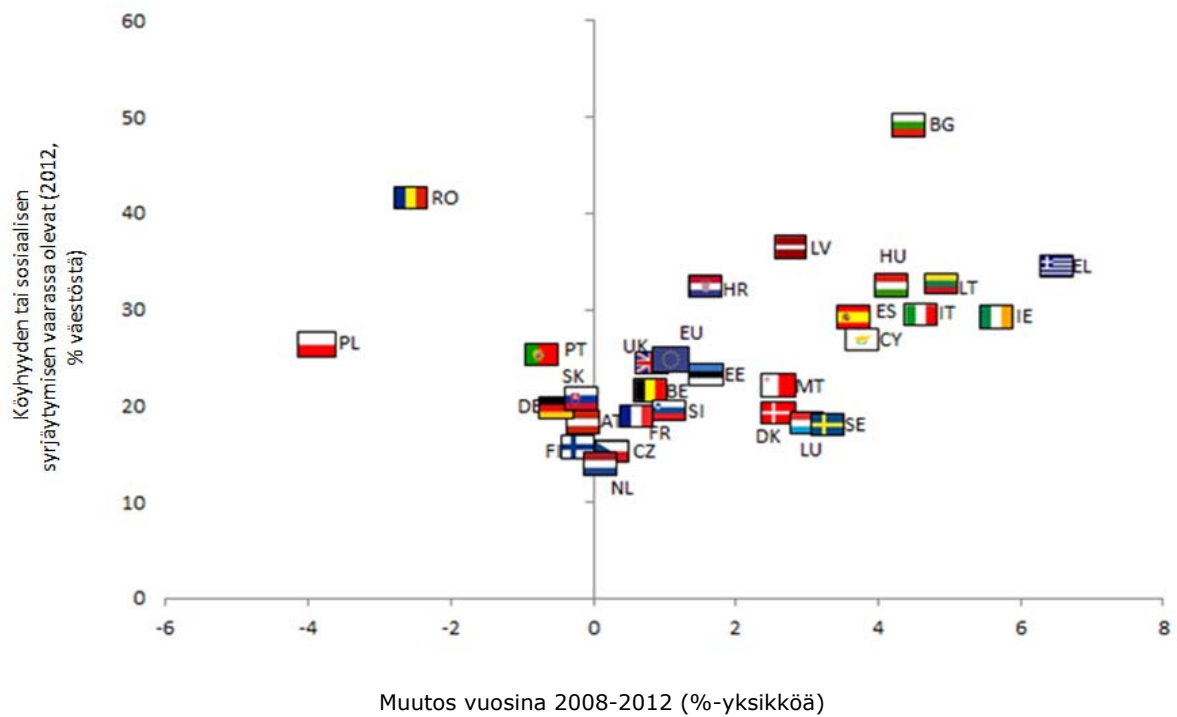
Kuvion tulkinta: 24,8 prosenttia koko EU:n väestöstä oli köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa EU:ssa vuonna 2012. Tämä ylitti Eurooppa 2020 -tavoitteen noin 5 prosenttiyksiköllä.

*Vuoden 2020 tavoite viittaa köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten osuuteen, jos vuodelle 2020 asetettu tavoite saavutetaan — Yhdistynyt kuningaskunta ja Ruotsi eivät ole mukana laskelmissa kansallisten tavoitteiden erityispiirteiden vuoksi; Irlanti: vuoden 2011 tiedot.

¹⁷

Nämä maat saavuttivat kansalliset tavoitteensa, joita ei kuitenkaan ole ilmaistu köyhyyden tai syrjäytymisriskin piirissä olevien ihmisten lukumäärän osuutena väestöstä.

Tilanne vuonna 2012 ja edistyminen vuodesta 2008 (maittain)

Lähde: Euroopan komissio

Kuvion tulkinta: köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevan väestön osuus kasvoi yli prosenttiyksikön vuosina 2008–2012 (vaaka-akseli) ja oli 24,8 % väestöstä vuonna 2012.

Vuosi 2008: EU:n 27 jäsenvaltion tiedot.

Liite III: Lippulaivahankkeiden tilanne

LIPPULAIVAHANKE ”UUDEN OSAAMISEN JA TYÖLLISYYDEN OHJELMA”

1. Lippulaivahankkeen tavoite

”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma” on kattava työllisyysshanke, jonka piiriin kuuluvat joustoturva, osaaminen, työolot ja työpaikkojen luominen. Tavoitteena on nostaa työllisyysastetta, luoda uusia ja parempia työpaikkoja, auttaa ihmisiä ennakoimaan ja hallitsemaan muutosta antamalla heille oikeanlaisia taitoja ja osaamista, nykyaikaistaa työmarkkinat ja sosiaaliturvajärjestelmät sekä varmistaa, että kasvusta hyötyvät EU:n kaikki osat. Lippulaivahankkeessa esitetään neljä painopistealuetta: i) parannetaan eurooppalaisten työmarkkinoiden toimintaa mukauttamalla joustoturvapolitiikka kriisin jälkeiseen tilanteeseen, ii) varustetaan ihmiset työmarkkinoiden tarpeisiin sopeutetulla osaamisella, iii) parannetaan työn laatua ja työoloja ja (iv) edistetään työpaikkojen luomista ja työvoiman kysyntää. Ohjelman sisällön laatimiseen osallistuivat Euroopan komissio ja muut EU:n toimielimet, jäsenvaltiot, työmarkkinaosapuolet sekä koulutusalan instituutiot. Se sisältää 13 avaintoimintoa ja niitä tukevia toimenpiteitä.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen toteuttamisessa on edistytty epätasaisesti. Kaikki joustoturvaan ja osaamiseen liittyvät toimet on toteutettu mukautettuina uuteen taloudelliseen toimintaympäristöön. Työn laadun ja työolojen osalta tulokset ovat vaihtelevampia, eikä työaikaan ja työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvissä asioissa ole juurikaan edistytty. Edistystä ei ole tapahtunut ehdotuksessa, joka koskee suuntaviivoja työpaikkojen luomisen mahdollistavien olosuhteiden edistämiseksi, vaikka tätä avaintoimintoa käsitellään jossain määrin talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä.

2.2 Saadut kokemukset

Lippulaivahankkeella on ollut vähäiset vaikutukset makrotalouteen. Toteutetuilla yksittäisillä hankkeilla edistetään työmarkkinoiden toimintaa pidemmällä aikavälillä ja puututaan pahimpiin pullonkauloihin, erityisesti osaamisen ja työvoiman liikkuvuuden osalta. Lippulaivahankkeen makrotaloudelliset kokonaisvaikutukset ovat kuitenkin olleet talouskriisistä johtuen vähäiset.

Useat seikat ovat haitanneet lippulaivahankkeen tunnetuksi tekemistä. Talouskriisin syventyessä vuonna 2012 lippulaivahanketta oli tarpeen täydentää työllistävää elpymistä tukevalla kattavalla toimintasuunnitelmalla. Huhtikuussa 2012 hyväksytty työllisyyspaketti¹⁸ ja joulukuussa 2012 hyväksytty nuorisotyöllisyyspaketti¹⁹ ovat suurelta osin siirtäneet politiikkatoimien ja tiedottamisen painopisteen pois lippulaivahankkeesta. ”Resurssitehokas Eurooppa” -lippulaivahankkeessa ei myöskään ole täysin onnistuttu luomaan työllisyyspolitiikalle johdonmukaisia puitteita eikä hyödyntämään eri toimien synergiaetuja. Yhteys talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon on ollut vähäinen etenkin lippulaivahankkeen yhteydessä hyväksyttyjen EU-tason hankkeiden ja ohjausjakson aikana laadittujen maakohdainten analyysien ja suositusten välillä.

¹⁸ COM(2012) 173.

¹⁹ COM(2012) 727.

LIPPULAIVAHANKE "NUORET LIIKKEELLÄ" (YOUTH ON THE MOVE)

1. Lippulaivahankkeen tavoite

"Nuoret liikkeellä" kattaa koulutuksen ja työllisyyden, ja sen tavoitteena on parantaa koulutuksen tasoa, vastata nuorten työmarkkinoilla kohtaamiin haasteisiin ja helpottaa siirtymistä koulusta työelämään. "Nuoret liikkeellä" -lippulaivahankkeelle on asetettu neljä painopistealuetta, joissa i) tuetaan taitojen hankkimista oppimalla (muodollinen, epävirallinen ja arkioppiminen), ii) edistetään nuorten osallistumista korkea-asteen koulutukseen, iii) kannustetaan oppimiseen ja työntekoon liittyvään liikkuvuuteen ja (iv) tuetaan nuorten työllisyyttä. Hankkeen tarkoituksena on käyttää EU:n varoja vauhdittamaan koulutusmahdollisuuksien lisäämistä sekä parantamaan nuorten työllistettävyyttä ja työllistymistä.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

"Nuoret liikkeellä" perustuu kattavaan ja integroituun lähestymistapaan. Lippulaivahankkeessa sovelletaan laaja-alaista lähestymistapaa ottamalla mukaan sekä koulutus että työllisyys ja pyrkimällä luomaan niiden välisiä luontevia yhteyksiä. Tämä on antanut mahdollisuuden yhdistää useita nuorille tärkeitä EU-tason toimia ja asettaa nuoria koskevat asiat tärkeälle sijalle eurooppalaisissa ja kansallisissa toimintasuunnitelmissa.

Lippulaivahanke on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Kaikki lippulaivahankkeen seurantatoimet on toteutettu lukuun ottamatta "Nuoret liikkeellä -korttia", joka on korvattu muilla välineillä. Toimia toteutettiin lippulaivahankkeen kunkin neljän painopistealueen osalta: i) neuvoston suositus koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisestä laadittiin vuonna 2011²⁰ antoi sysäyksen koulupudokkaiden määrää vähentäville kansallisille toimille ja tehosti eurooppalaista yhteistyötä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen aloilla; ii) korkea-asteen koulutuksen ajanmukaistaminen on ollut ydinaihe komission tiedonannossa; iii) liikkuvuutta on edistetty useilla välineillä, erityisesti Erasmus + -ohjelman uudella integroidulla lähestymistavalla, eurooppalaisella osaamispassilla ja "Eka Eures-työpaikka" -järjestelmällä, jolla pyritään löytämään työmahdollisuuksia nuorille kaikissa 28 jäsenvaltiossa; iv) nuorisotyöttömyyden ja toimeentulon torjumiseksi annettiin neuvoston tiedonanto²¹ nuorisotakuun perustamisesta²², ja käynnistettiin nuorisotakuujärjestelmät- niitä voidaan tukea Euroopan rakenne- ja investointirahastoista ja nuorisotyöllisyysaloitteesta jäsenvaltioissa, joissa nuorisotyöttömyys ylittää joillakin alueilla 25 prosenttia.

2.2 Saadut kokemukset

Komission tiedonannossa "Nuoret liikkeellä" on useita heikkouksia. Kehysohjelman tyyppinen järjestely ja hankkeeseen sisältyvät pitkän aikavälin toimet eivät ole vastanneet kaikkien sidosryhmien odotuksia operatiivisesta rahoitusohjelmasta. Tiedonanto koulutuksen ja nuorisotyöllisyyden aloilla käynnistettävistä ohjelmista ja hankkeista on aiheuttanut jonkin verran sekaannusta varsinaisen lippulaivahankkeen kanssa.

²⁰ 2011/C191/01.

²¹ 2013/C120/01.

²² Nuorisotakuulla varmistetaan, että kaikille alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä.

LIPPULAIVAHANKE "INNOVAATIOUNIONI"

1. Lippulaivahankkeen tavoite

"Innovaatiounioni" on kattava toimenpidepaketti, jolla pyritään luomaan EU:hun innovaatiomyönteinen toimintaympäristö. "Innovaatiounionin" tavoitteena on tukea tutkimusta ja innovointia EU:ssa useilla toimenpiteillä, jotka hyödyttävät viranomaisia, yrittäjiä, tutkijoita, insinöörejä ja muita kansalaisia. Etusijalle asetetaan yleisen edun mukaiset haasteet, joiden tavoitteena on parantaa tutkimuksen ja innovoinnin toimintaedellytyksiä ja rahoituksensaantia sekä pohjustaa yhtenäisiä innovaatiomarkkinoita. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi "Innovaatiounioni" perustuu 34 sitoumukseen sekä Horisontti 2020 -ohjelmasta ja muista välineistä saatavaan rahoitukseen.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeeseen sisältyvät toimet ovat hyvin aikataulussa. Kaikki "Innovaatiounionia" laadittaessa määritetyt toimet ovat käynnissä, vaikka toteutuksen aste vaihtelee. Erityisesti on perustettu viisi eurooppalaista innovaatiokumppanuutta, joissa käsitellään i) aktiivisena ja terveenä ikääntymistä, (ii) maatalouden kestävyttä ja tuottavuutta, (iii) "älykkäitä" kaupunkeja ja yhteisöjä, iv) vesihuoltoa ja v) raaka-aineita. Tavoitteena on edistää EU:n ja kansallisten ja alueellisten sidosryhmien yhteistyötä. Liiketoimintaympäristön innovaatiomyönteisyyttä parannetaan toimenpiteillä, joilla lujitetaan julkisten hankintojen käyttämistä innovaatiotoiminnassa, otetaan käyttöön passi rajat ylittävälle pääomasijoituksille ja luodaan yhtenäinen patenttisuoja. Toimia on lisäksi toteutettu eurooppalaisen tutkimusalueen perustamiseksi vuonna 2014. Tavoitteena on parantaa julkisten tutkimusjärjestelmien tehokkuutta ja tuloksellisuutta, mikä lisää tuottavuutta, parantaa kilpailukykyä ja nopeuttaa kasvua EU:ssa.

Seurantavälineet on perustettu. Kattavassa innovaatioiden tulostaulussa arvioidaan EU:n jäsenvaltioiden edistymistä innovaatiotoiminnan alalla sekä niiden T&K-järjestelmien vahvuuksia ja heikkouksia. Lisäksi on otettu käyttöön innovaatiotuotosta mittaava uusi indikaattori, jonka ominaisuuksia joudutaan kuitenkin vielä hienosäätämään. Indikaattorilla seurataan EU:n ja sen jäsenvaltioiden innovaatiotuotosta ja verrataan sitä keskeisiin kauppakumppaneihin. Indikaattorissa on neljä keskeistä ulottuvuutta: teknologiset innovaatiot, työllisyys tietointensiivisen toiminnan alalla, osaamisintensiivisten tavaroiden ja palvelujen kilpailukyky sekä työllisyys innovatiivisilla aloilla toimivissa nopeasti kasvavissa yrityksissä.

2.2 Saadut kokemukset

Toimenpiteiden täysimääräinen täytäntöönpano on keskeisen tärkeää. "Innovaatiounioni" -lippulaivahankkeessa määritetyt toimenpiteet ovat askel oikeaan suuntaan. Toimenpiteiden tuottamat konkreettiset hyödyt edellyttävät kuitenkin asianmukaista täytäntöönpanoa.

"Innovaatiounioni" ei ole vähentänyt innovaatiokuilun riskiä EU:ssa. EU on vuodesta 2008 onnistunut kaventamaan erot innovaatiosuorituskyvyssä Yhdysvaltoihin ja Japaniin verrattuna lähes puoleen. Tästä huolimatta EU:n sisällä jäsenvaltioiden innovaatiosuorituskyvyn lähentyminen on pysähtynyt, ja valtioiden väliset erot kasvavat.

LIPPULAIVAHANKE ”EUROOPAN DIGITAALISTRATEGIA”

1. Lippulaivahankkeen tavoite

”Euroopan digitaali­strategian” tavoite on auttaa EU:ta ja sen jäsen­valtioita hyötymään kilpailukykyisistä digitaalisista sisämarkkinoista. Euroopan markkinat ovat pirstaleiset, mikä estää EU:ta saamasta digitaalitalouden etuja, jotka parantavat tuottavuutta ja työllisyyttä ja nopeuttavat kasvua. Tämän vuoksi Euroopan digitaali­strategialla pyritään vapauttamaan alan potentiaali ja levittämään digikulttuuria koko EU:hun. Tavoitteen saavuttamiseksi määritettiin alunperin seitsemään pilariin ryhmitelty 101 toimea. Joulukuussa 2012 toteutetun hankkeen tarkastelun jälkeen esiin nostettiin seitsemän uutta avaintoimea. Niillä pääasiassa korostetaan, kuinka tärkeää on tukea digitaalista infrastruktuuria, parantaa sääntely-ympäristöä, edistää digitaitoja ja alan työpaikkojen luomista sekä toteuttaa kohdennettuja strategioita tietoverkkoturvallisuuden, tietotekniikan etäresurssipalvelujen ja mikroelektroniikan alalla.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Lippulaivahanke on saanut poliittiset päättäjät kiinnostumaan digitaalitaloudesta. Sen tärkeimpiin vahvuuksiin kuuluu johdonmukaisen ja tulevaisuuteen suuntautuvan toimintakehyksen luominen. Vuosittain julkaistava digitaali­strategian tulostaulu ja vuotuinen sidosryhmien ”digitaali­strategian yleiskokous” ovat herättäneet poliittisten päättäjien ja tiedotusvälineiden huomion. Euroopan digitaali­strategia toimi mallina kansallisille toimille 20 jäsenvaltiossa ja useilla alueilla, jotka laativat oman digitaali­strategiansa.

Suunniteltujen toimien toteuttamisessa on edistytty. Tammikuuhun 2014 mennessä yli 90 prosenttia lippulaivahankkeen toimista oli toteutettu tai eteni aikataulussa. Internetin käyttö on levinnyt koko Euroopan unioniin, sähköinen kaupankäynti on vilkastumassa rajat ylittävän kaupan tähänastisesta vähäisyydestä huolimatta, sähköisen hallinnon palveluja on kehitetty ja peruslaajakaistayhteydet kattavat koko EU:n.

2.2 Saadut kokemukset

Digitaaliset sisämarkkinat eivät ole vielä toteutuneet, ja suurten nopeuksien infrastruktuuriin on investoitava enemmän. Euroopan markkinoiden pirstaloitumisen, infrastruktuurin puutteiden ja kuluttajien vähäisen luottamuksen kaltaiset esteet haittaavat edelleen digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamista. Nopean laajakaistainfrastruktuurin puuttuminen on vakava ongelma, koska se voi aiheuttaa uuden digitaalisen kahtiajaon ja edistää sosiaalista syrjäytymistä erityisesti maaseutualueilla.

Useat heikkoudet vaikuttavat Euroopan digitaali­strategian tuloksiin. Toimenpiteiden suuresta määrästä johtuva keskeisen sanoman epäselvyys heikensi lippulaivahankkeen näkyvyyttä. Lippulaivahanke ei myöskään pystynyt liittämään tieto- ja viestintät­ekniikan aiheita osaksi keskeisiä rakenteellisia uudistuksia.

LIPPULAIVAHANKE ”GLOBALISAATION AIKAKAUDEN TEOLLISUUSPOLITIikka”

1. Lippulaivahankkeen tavoite

Lippulaivahankkeella ”Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka” pyritään parantamaan Euroopan teollisuuden kilpailukykyä koordinoitulla lähestymistavalla. Hankkeessa korostetaan, että on tärkeää yhdistää innovaatiot, tuotannonalojen monipuolistaminen ja kestävä kehitys sekä tukea pk-yritysten perustamista ja kehittämistä. Hanke perustuu 70 toimeen, joilla pyritään parantamaan Euroopan teollisuuden kilpailukykyä tavoitteena kehittää toimintaympäristöä yritystoiminnalle suotuisammaksi ja auttaa teollisuutta selviämään uusista globaaleista haasteista.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen täytäntöönpanossa on edistytty huomattavasti. Hankkeeseen kuuluvista 70 keskeisestä toimesta 90 prosenttia on toteutettu tai käynnissä. Vuosina 2010, 2012 ja 2014 annetuissa teollisuuspoliittisissa tiedonannoissa tuetaan lippulaivahankkeen tavoitteiden muuttamista politiikkatoimiksi. Monet hankkeen toimita on suunnattu pk-yritysten tukemiseen: eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevaa aloitetta (Small Business Act) on tarkistettu; pk-yritysten rahoituksen saantia edistävä toimintasuunnitelma ja niiden kansainvälistymistä tukeva strategia hyväksyttiin vuonna 2011; standardien määrittämistä tehostava säädöspaketti esitettiin vuonna 2012; pk-yritysten kilpailukykyä tukeva COSME-ohjelma hyväksyttiin vuonna 2013; Euroopan maanseurantaohjelman (Copernicus) ja Euroopan satelliittinavigointijärjestelmän (Galileo) myötä avaruuspolitiikan aloitteet tarjoavat uuden ulottuvuuden palvelualueille. Yrittäjyyteen kannustava tiedonanto annettiin vuonna 2012. Muilla toimilla on pyritty parantamaan yritysten sääntely-ympäristöä erityisesti rationalisoimalla lainsäädäntöä säännöllisillä toimivuustarkastuksilla ja vähentämällä yrityksen perustamiseen kuluva aikaa ja kustannuksia. Näin on vahvistettu ja syvennetty sisämarkkinoita hyväksymällä ensimmäinen ja toinen sisämarkkinapaketti vuosina 2011 ja 2012 ja edistämällä innovointia ja teollisuuden ajanmukaistamista. Lisäksi on toteutettu useita alakohtaisia hankkeita.

2.2 Saadut kokemukset

”Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka” -lippulaivahankkeessa on sovellettu keskipitkän ja pitkän aikavälin lähestymistapaa, ja useat toimintalinjat tuottavat tuloksia hitaasti. Kansallisin varoin toteutettavat investoinnit tarpeelliseen verkkoinfrastruktuuriin ovat hiipuneet, sisämarkkinoiden täydentäminen on edelleen kesken, pk-yritysten rahoituksen saanti on vaikeutunut talouskriisin vuoksi ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden varmistaminen teollisuuden työpaikkoihin on edennyt hitaasti. Useimmat lippulaivahankkeeseen sisältyvistä toimita on tarkoitus toteuttaa 3–10 vuoden aikana. Vain harvat toimet on suunnattu lyhyen aikavälin operatiiviseen toimintaan. Koska talouskriisi on heikentänyt voimakkaasti useiden teollisuusalojen toimintaedellytyksiä EU:ssa, lippulaivahankkeen toimia on pitänyt täydentää tärkeimmillä painopistealoilla toteutettavilla toimilla, jotka pystyvät tuottamaan tuloksia lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä.

LIPPULAIVAHANKE ”RESURSSITEHOKAS EUROOPPA”

1. Lippulaivahankkeen tavoite

Lippulaivahankkeella ”Resurssitehokas Eurooppa” tuetaan siirtymistä resurssitehokkaaseen ja vähähiiliseen talouteen. Lippulaivahankkeen tavoitteena on irrottaa kasvu resurssien käytöstä ja tarjota pitkän aikavälin puitteet, jotta resurssitehokkuus voidaan sisällyttää keskeiseksi periaatteeksi politiikan suunnitteluun erityisesti ilmastonmuutokseen, energiaan, liikenteeseen, teollisuuteen, jätteisiin ja raaka-aineisiin, maatalouteen, kalastukseen, luonnon monimuotoisuuteen ja alueelliseen kehitykseen liittyvissä asioissa. Luonnonvaroihin kohdistuvien kasvavien paineiden ja asian kansainvälisen ulottuvuuden vuoksi ”Resurssitehokas Eurooppa” -hankkeella pyritään edistämään luonnonvarojen järkevämpää käyttöä vuoteen 2020 mennessä ja vakiinnuttamaan tämä logiikka, jotta tuloksia voidaan tavoitella vuoteen 2050 saakka. Tavoitteeseen pyritään useilla vuodesta 2011 käynnistetyillä hankkeilla.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Useat ”Resurssitehokkaaseen Eurooppaan” sisältyvät toimet on jo aloitettu EU:n tasolla. Komissio on jo valmistellut kaikki lippulaivahankkeeseen sisältyvät keskeiset toimet. Erityisesti voidaan mainita pitkän aikavälin poliittiset puitteet vuoteen 2050 saakka, jotka esitettiin vuonna 2011. Ne koostuvat neljästä etenemissuunnitelmasta: ”Vähähiilisen talouden etenemissuunnitelma”²³, ”Valkoinen kirja – Yhtenäistä Euroopan liikennealuetta koskeva etenemissuunnitelma – Kohti kilpailukykyistä ja resurssitehokasta liikennejärjestelmää”²⁴, ”Energia-alan etenemissuunnitelma 2050”²⁵ ja ”Resurssitehokkaan Euroopan etenemissuunnitelma”²⁶. Tätä strategista kehystä täydennettiin useilla keskipitkän aikavälin hankkeilla, mukaan lukien uusi biologista monimuotoisuutta koskeva strategia ”Luonnonpääoma elämämme turvaajana: luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020”²⁷, ”Suunnitelma Euroopan vesivarojen säilyttämiseksi”²⁸ ja uusi ”Puhdasta ilmaa Eurooppaan -ohjelma”²⁹. Yhteisen maatalouspolitiikan (viherryttävän osan käyttöönotto) ja yhteisen kalastuspolitiikan uudistaminen liittyvät myös lippulaivahankkeeseen. Komissio jatkaa seurantatoimia, jotka on määritetty osana tätä lippulaivahanketta toteutetuissa etenemissuunnitelmissa tai toimintasuunnitelmissa. Lisäksi komissio määrittelee ilmasto- ja energia-asioita koskevat vuoteen 2050 ulottuvat etenemissuunnitelmat tiedonannossaan ”Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet vuosille 2020–2030”, joka annettiin 22. tammikuuta 2014.³⁰

2.2 Saadut kokemukset

Resurssitehokkuuden mittaaminen edellyttää kattavampaa lähestymistapaa. Resurssitehokkuuden piiriin kuuluvat monet politiikkatoimet ja niihin liittyvät resurssit. Yksi tai muutama indikaattori riittäisi seurattaessa operatiivisen tason parannuksia energian, raaka-aineiden, maan ja veden kaltaisten resurssien käytössä ja käytettäessä niitä kannustimina politiikan kehittämiseen. On kuitenkin vaikea analysoida muutoksia resurssien käytössä yksinkertaisella tavalla ja kehittää riittävän tarkkoja indikaattoreita. Työtä on siis jatkettava. Eurostatin julkaisema resurssitehokkuuden tulostaulu, jossa resurssien tuottavuus on tärkein indikaattori, on tärkeä askel oikeaan suuntaan. Tarvitaan myös keskeisiin indikaattoreihin perustuvaa järjestelmällistä seurantaa, jotta voidaan arvioida edistymistä kohti kilpailukykyistä, toimitusvarmaa ja kestäväää energian käyttöä, kuten vuodelle 2030 ulottuvissa ilmasto- ja energiapolitiikan puitteissa korostetaan.

²³ KOM(2011)112.

²⁴ KOM(2011) 144.

²⁵ KOM(2011) 885.

²⁶ KOM(2011) 571.

²⁷ KOM(2011) 244.

²⁸ COM(2012) 673.

²⁹ COM(2013) 918.

³⁰ COM(2014) 15.

LIPPULAIVAHANKE ”KÖYHYYDEN JA SOSIAALISEN SYRJÄYTYMISEN TORJUNNAN EUROOPPALAINEN FOORUMI”

1. Lippulaivahankkeen tavoite

”Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisella foorumilla” pyritään varmistamaan taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus. Lippulaivahanke perustuu Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuoteen 2010, ja sillä pyritään lisäämään tietoisuutta köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä kärsivistä ihmisistä ja tunnustamaan heidän perusoikeutensa. Näin he voivat elää ihmisarvoista elämää ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan. Lippulaivahankkeen tavoitteena on köyhyyden torjunta integroidulla lähestymistavalla, jossa yhdistetään useita politiikkatoimia talouden, verotuksen, sosiaaliasioiden ja sisämarkkinoiden aloilla. Lippulaivahanke perustuu myös kansalaisjärjestöjen, työmarkkinaosapuolien ja jäsenvaltioiden kumppanuuteen. Lippulaivahankkeessa määritetään komission sitoumukset viidellä toiminta-alueella: i) toimitaan koko politiikan skaalalla, ii) lisätään ja tehostetaan EU:n varojen käyttöä sosiaalisen osallisuuden tukemiseen, iii) edistetään näyttöön perustuvaa sosiaalista innovointia, iv) työskennellään yhdessä osuus- ja yhteisötalouden toimijoiden kanssa ja hyödynnetään heidän potentiaaliaan ja v) edistetään politiikan koordinoitua jäsenvaltioiden välillä. Erityisesti ”köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisessa foorumissa” yksilöidään 64 toimea, jotka komissio toteuttaa.

2. Tilanne vuonna 2014

2.1 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen toteutus etenee nopeasti. Komissio on toteuttanut 64 toimesta noin kaksi kolmasosaa. Jotta jäsenvaltiot voivat paremmin vastata näihin haasteisiin rakenneuudistuksilla pitkittyneen kriisin aikana, komissio on antanut ohjeita sosiaalialan investointipaketissa³¹, suosituksessa ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”³², vuoteen 2020 ulottuvia romanien integraatiota edistäviä kansallisia strategioita koskevassa EU:n puitekehelyksessä³³ sekä valkoisessa kirjassa ”Toimintasuunnitelma riittäviä, turvattuja ja kestäviä eläkkeitä varten”³⁴. Komissio on esittänyt ehdotuksen maksutilejä koskevaksi direktiiviksi. Se on tukenut osuus- ja yhteisötaloutta ja yhteiskunnallisia yrityksiä julkaisemalla sosiaalisen yrittäjyyden aloitteen ja perustamalla eurooppalaisen yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneen rahaston. Komissio on myös julkaissut aktiivista ikääntymistä ja sukupolvien välistä solidaarisuutta koskevat suuntaviivat ja ottanut käyttöön aktiivisen ikääntymisen indeksin. Toinen hanke, joka toteutetaan osana köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaista foorumia, on vuotuinen köyhyyden torjunnan vuosikokous.

2.2 Saadut kokemukset

Useat esteet ovat heikentäneet hankkeen tehoa. Sosiaalialan investointipaketin hyväksyminen siirsi politiikkatoimien ja viestinnän painopisteen suurelta osin pois lippulaivahankkeesta. Lippulaivahankkeella ei myöskään täysin onnistuttu luomaan sosiaalipolitiikalle johdonmukaisia ja integroituja puitteita eikä hyödyntämään eri toimien synergiaetuja. Hanke on pikemminkin joukko erillisiä aloitteita, eikä sen voida osoittaa tuottaneen selkeää lisäarvoa.

³¹ COM(2013) 83.

³² 2013/112/EU.

³³ KOM(2011) 173.

³⁴ COM(2012) 55.